Jaargang 15 | Najaar 2026

uniek

AR realiseert

09 Samen voor gezonde groei

14 Aandacht voor nachtklimaat bij pluimvee

26 Realtime data uit de melkrobot

34 Bekalking en bemesting in de boomgaard

Voorwoord

Stabiliteit in stormachtige tijden

We leven in een onrustige tijd. Veel ondernemers in de agrarische sector ervaren dagelijks hoe onzekerheden zich opstapelen. Politieke discussies leiden tot grote zorgen. Tegelijkertijd staan verschillende sectoren economisch onder druk door stijgende kosten en achterblijvende opbrengsten.

Daarbovenop kregen we deze zomer opnieuw te maken met extreme weersomstandigheden. Hitte en droogte hadden zichtbaar impact op gewassen en dieren. Juist onder zulke omstandigheden is het belangrijk om te kunnen rekenen op een sterke en stabiele partner. Als coöperatie zien wij het als onze verantwoordelijkheid om naast onze leden en klanten te staan, ook wanneer de omstandigheden uitdagend zijn.

De brief van Van Essen en de provinciale plannen hebben bij veel bedrijven geleid tot onzekerheid over vergunningen, investeringen en zelfs over de toekomst van het bedrijf. Juist daarom zetten wij ons actief in voor beleid dat perspectief biedt. Via verschillende brancheorganisaties voeren we een intensieve lobby richting de politiek. Wij vinden dat ondernemers moeten kunnen rekenen op duidelijke, haalbare en betrouwbare regelgeving die ruimte biedt om te ondernemen en te investeren in de toekomst.

Ook in de plantaardige sector stapelen de uitdagingen zich op. Denk aan discussies over gewasbeschermingsmiddelen, waterbeheer en bemesting. Het is belangrijk dat ondernemers voldoende mogelijkheden behouden om gezonde gewassen te telen, zeker nu extreme weersomstandigheden steeds vaker voorkomen. De sector heeft de afgelopen jaren al grote stappen gezet op het gebied van verduurzaming. Tegelijkertijd moeten er voldoende instrumenten beschikbaar blijven om de risico's beheersbaar te houden en de gewassen te beschermen.

Naast belangenbehartiging ondersteunen we onze leden ook bij de uitdagingen op hun eigen bedrijf. Onze specialisten en adviseurs van AR Bedrijfsontwikkeling helpen ondernemers om vooruit te kijken en zich voor te bereiden op toekomstige ontwikkelingen. Daarbij staat steeds de individuele situatie centraal. Welke risico's zijn er? Welke kansen ontstaan er? En welke keuzes maken een bedrijf toekomstbestendig? Door tijdig inzicht te krijgen in de mogelijkheden ontstaat ruimte om weloverwogen beslissingen te nemen.

Waar nodig ondersteunen wij de acties van boerenorganisaties die bijdragen aan een beter perspectief voor de sector. Respect, veiligheid en behoud van maatschappelijk draagvlak staan daarbij altijd voorop. Alleen samen kunnen we werken aan oplossingen die recht doen aan ondernemers én samenleving.

Naast het inspelen op ontwikkelingen in de sector, blijven we ook onze eigen dienstverlening verbeteren. We kijken daarbij steeds naar wat onze leden en klanten helpt om makkelijker en efficiënter te ondernemen. Zo werken we binnen AR voortdurend aan vernieuwing en verbetering. Mooie voorbeelden daarvan zijn ons vernieuwde klantportaal MijnAR.nl (zie pagina 8 van deze Uniek) en silomonitoring waarmee de vulgraad van silo's continu wordt gevolgd (zie pagina 11).

De uitdagingen zijn groot en de onzekerheden blijven aanwezig. Juist daarom hebben ondernemers behoefte aan een partner die verder kijkt dan de vraag van vandaag. Die rol willen wij blijven vervullen. Samen bouwen we aan een sterke, toekomstbestendige agrarische sector.

Arjen van Nuland
Algemeen directeur

Inhoud

Pluimveebedrijf Jochemsen

06

18

Melkveebedrijf Arends

Varkensbedrijf Veldhuizen **21**

38

Van den Akker Aqua Service

Agenda 04
AR innoveert 05
Coöperatie 05
Pluimvee 13
Column 17
Varkens 20
Herkauwers 25
Paarden 29
Plant 31
Bedrijfsontwikkeling 40
Een dag uit het leven van... 42
Familie 43

Op de cover: Dorian Kaspers, operator mengvoerfabriek Wageningen.

Colofon

Uniek is een uitgave van AR
Editie: Najaar 2026
Redactie: afdeling communicatie & PR

Redactieadres: Postbus 610
6700 AP Wageningen | T 0317-499558
redactie@argroep.nl

©Copyright. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, vermenigvuldigd of gekopieerd zonder schriftelijke toestemming van AR.

Agenda

Kijk op **www.argroep.nl** voor meer informatie en eventuele wijzigingen. Op **kennisbijeenkomsten.nl** vind je een actueel overzicht van de bijeenkomsten die meetellen voor de verlenging van het Bewijs van Vakbekwaamheid.

14 oktober	**Voederbietendemo** Leusden
14-15 oktober	**Dutch Pork & Poultry Expo** Hardenberg
20-22 oktober	**Rundvee & Mechanisatie Vakdagen** Hardenberg
29 oktober	**CAF Jongerenbijeenkomst fruitteelt** Boxtel
12 november	**Licentiebijeenkomst Veiligheid & Techniek** Locatie volgt
19 november	**Licentiebijeenkomst Veiligheid & Techniek** Locatie volgt
24-26 november	**Rundvee & Mechanisatie Vakdagen** Gorinchem
14-16 januari	**Friese Hengstenkeuring** Leeuwarden
20-23 januari	**KWPN Stallion Show** 's-Hertogenbosch
28-31 januari	**Jumping Amsterdam** Amsterdam

Uitgelicht: CAF Jongeren-bijeenkomst fruitteelt

Op donderdag 29 oktober organiseert CAF, samen met CropSolution-partners Agrea, AgruniekRijnvallei en FarmPlus, haar allereerste jongerenbijeenkomst in Boxtel. De middag staat in het teken van weerstand, innovatie en de toekomst van de fruitteelt. Het belooft een leerzame en gezellige middag te worden die afgesloten wordt met lekker eten en drinken. De toegang is gratis voor jongeren tot en met 35 jaar.

Kijk op kennisbijeenkomsten.nl voor meer informatie en aanmelden.

Uitgelicht: Najaarsbeurzen

Dit najaar vind je ons op de Dutch Pork & Poultry Expo en de RMV-beurzen in Hardenberg en Gorinchem. Daar ontmoeten we je graag voor een goed gesprek en een kop koffie. Onze specialisten delen hun kennis en ervaring en denken graag met je mee over de uitdagingen op jouw bedrijf.

Kijk op argroep.nl/bijeenkomsten voor meer informatie.

AR investeert in...
Nieuwe menger fabriek Didam

Met de komst van de nieuwe menger is de productie in de voerfabriek in Didam een stuk efficiënter geworden. De oude menger functioneerde al sinds de bouw van de fabriek in 1994 en was na zoveel dienstjaren aan vervanging toe.

Op de plaats van de oude 4-tons lint-menger staat nu een 5-tons peddel-menger. Bedrijfsleider Leon Messing legt de voordelen uit: "De nieuwe menger heeft een kortere mengtijd en we kunnen grotere porties maken. Bovendien zit op deze menger een betere vloeistofdosering. Sinds een jaar of vier mengen we ook dierlijke eiwitten in het varkensvoer, zowel in vaste als vloeibare vorm. Met deze nieuwe menger realiseren we een betere verdeling van de vloeistof en daardoor een betere, constantere voerkwaliteit. Bovendien kunnen we nu veel efficiënter werken. Bij een order van 10 ton moesten we vroeger drie charges maken en nu maar twee. Dat geeft een behoorlijke tijdwinst."

Logistieke uitdaging

In januari is besloten welke leveranciers de klus gingen klaren. "We hebben met alle leveranciers bij elkaar gezeten om een goede planning te maken. Vervolgens hebben we binnen de organisatie met alle betrokken afdelingen gesproken en een strakke planning gemaakt.

De productie zou immers een dag of vier stilliggen. Vooral de communicatie met de klanten is daarbij belangrijk geweest, zodat zij goed en op tijd geïnformeerd waren en er in hun eigen planning rekening mee konden houden. We hebben bijvoorbeeld de productie deels naar voren getrokken om de stilstand te overbruggen."

Strakke planning

Exact vier dagen lag de productie stil. Donderdagochtend 18 juni om 6.00 uur zijn de machines gestopt en maandagochtend 22 juni om 6.00 uur is de productielijn weer opgestart voor de eerste charge varkensvoer. "Dankzij heel goed overleg, een strakke planning en nauw contact met de klanten, is het allemaal uitstekend verlopen. De klanten hebben het op deze manier goed op kunnen pakken", zegt Leon tevreden.

Tekst: Jolette van Eijden

Toekomstbestendige keuze

De nieuwe menger in Didam zorgt voor een efficiëntere productie en een betere voerkwaliteit. De menger maakt het mogelijk om nog beter klantspecifieke voeders te produceren en vloeibare en circulaire grondstoffen zoals dierlijk eiwit toe te passen.

Reportage

Pluimveehouder Jochemsen streeft altijd naar beter

V.l.n.r.: specialist pluimvee Jan van Os en Arno Jochemsen.

Pluimveehouden is hem met de paplepel ingegoten. En ook het durven kiezen voor een nieuwe richting van het bedrijf heeft hij van jongs af aan meegekregen. Pluimveehouder Arno Jochemsen vertelt samen met vader Wim hoe ze werken aan gezonde hennen en sterke technische resultaten.

Tot eind jaren '80 bevond het bedrijf van de familie Jochemsen zich in Ede. In die tijd hielden ze 25.000 kooihennen en hadden ze 180 vleesstieren. Toen ze moesten wijken voor industrie, zijn ze op zoek gegaan naar een nieuwe plek. Deze vond de familie in Barneveld. Hier ruilden ze de legbatterij in voor het scharrelsysteem, wat in die tijd best een gewaagde stap was. Vader Wim: "Op de nieuwe plek stond al een scharrelstal voor 10.000 hennen. We hebben deze uitgebreid naar 30.000 hennen. Ook de vleesstieren gingen mee naar Barneveld."

Veehouden is keuzes maken

In de jaren die volgden, gingen de vleesstieren eruit, hield de familie een tijdje eenden en waren er tussen 2000 en 2020 ook melkgeiten op het bedrijf. Toen het moment naderde dat Arno het bedrijf zou overnemen, kwamen de keuzes meer bij hem te liggen. Omdat hij geen medewerker wilde, gingen de geiten eruit en koos hij voor biologische hennen, naast de Freilandhennen. "Voor biologische hennen was de vergunning makkelijker aan te vragen. De combinatie met Freilandhennen gaf een spreiding van risico's. Tot slot konden we de ruimte beter benutten met biologische hennen omdat het rendement per hen hoger is. Op dit moment hebben we drie koppels met in totaal 45.000 Freilandhennen (40 en 65 weken, beide

witte Dekalb) en 12.000 biologische hennen (80 weken, Lohmann bruin).

Gezond lang doorleggen

De hennen van Jochemsen laten mooie prestaties zien en leggen lang door. De laatste twee koppels zaten met 90 weken nog op 90% en legden door tot 109 en 113 weken. Hierbij was de eikwaliteit nog steeds top en was er niet meer dan 5% uitschouw. Hoe doen zij dit? Wim: "We streven altijd naar beter. Gemiddeld is voor ons niet goed genoeg." Arno: "We kijken altijd eerst naar de computer: wat is de wateropname, wat is de voeropname? Als er iets afwijkt of niet lekker loopt halen we Jan van Os erbij (specialist pluimvee AR). Laatst hadden we iets meer uitval. Dan app ik Jan het overzicht en gaan we samen spitten. Waar kan het in zitten? Ventilatie, water, voer, coli, iets anders? We hebben een sensor opgehangen en het bleek dat de ventilatie niet optimaal was ingesteld. Toen dat aangepast was liep het weer goed. Zonder een goede vertegenwoordiger kun je eigenlijk niet."

Aandacht voor de opstart

De opstart ziet de familie Jochemsen als een cruciale fase. "Bij de opstart sparren we veel met Jan. We kijken eerst hoe de hennen ervoor staan als ze hier aankomen", vertelt Arno. "Hoe oud zijn ze, wat voor verlichting zijn ze gewend, wat voor voer kregen ze? Op basis daarvan passen we het management aan. Waar we in ieder geval niet op besparen is het startvoer. Wat het kost is niet belangrijk. Goed voer betaalt zichzelf terug." Arno vertelt dat de hennen tijdens de opstart speciaal startvoer krijgen, met in ieder geval vismeel. "Vaak beginnen de hennen al vrij vroeg te leggen, rond de 20/21 weken. Wil je die 500 eitjes halen, dan moet dat ook wel. Rond de 60 weken beginnen we met het bijvoeren van kalksteentjes voor de schaalkwaliteit."

> **Met gemiddeld zijn we niet tevreden.**

Aanpassingen in de stal

Voor goede resultaten is niet alleen het voer belangrijk. Arno vertelt: "In de afgelopen jaren hebben we verschillende dingen aangepast om goed up-to-date te blijven. Zo hebben we de ventilatie verbeterd, een nieuwe klimaatcomputer geïnstalleerd en is de verlichting aangepast. We werken nu overal met HATO-verlichting. Dit is beter afgestemd op de behoefte van de hennen en dat zie je gelijk terug in de prestaties, een mooier verenkleed en een lagere uitval."

Toekomst

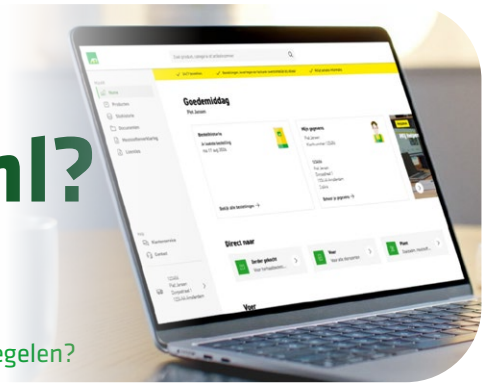
Ondernemen vraagt voortdurend om keuzes maken, zowel voor de korte als de lange termijn. Arno: "Op de kortere termijn zullen we bij het volgende biologische koppel kiezen voor witte hennen. Die kun je langer houden, ze hebben een betere productie, ze geven minder problemen, het werkt plezieriger en, als je rekening houdt met de resultaten van witte kippen, dan is er voor bruine eieren nauwelijks een meerprijs ten opzichte van witte eieren. Wat betreft de langere termijn zijn we positief. We blijven gewoon goed kijken wat de markt vraagt."

Pluimveebedrijf Jochemsen

Wie: Arno Jochemsen
Waar: Barneveld
Wat: legpluimveebedrijf
Veestapel: 45.000 witte Freilandhennen en 12.000 bruine biologische hennen

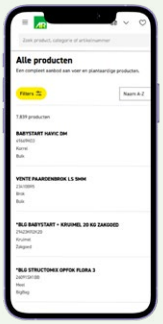
Gebruik jij al ons klantportaal MijnAR.nl?

In maart hebben we het vernieuwde klantportaal MijnAR.nl geïntroduceerd. Inmiddels maken veel klanten gebruik van dit klantportaal. Wist je dat het klantportaal je op meer manieren kan helpen om zaken snel en eenvoudig te regelen?

1. Bestellen wanneer het jou uitkomt

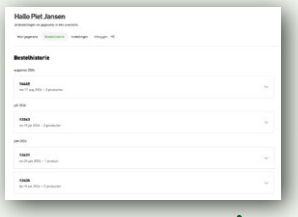
Via het klantportaal kun je 24/7 je bestelling plaatsen, waar en wanneer het jou het beste uitkomt.

Plaats 24/7 je bestelling

2. Iets opnieuw nodig?

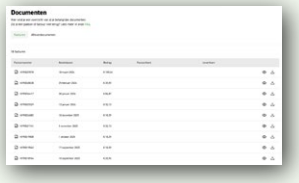
In je 'Bestelhistorie' vind je eerdere bestellingen terug. Bij 'Silohistorie' zie je per silo het laatst bestelde product. Met één klik voeg je de bestelling/het product toe aan je winkelwagen.

Snel en makkelijk herhalen wat je eerder bestelde

3. Je documenten overzichtelijk op één plek

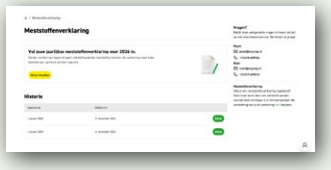
Bekijk en download eenvoudig je aflever-documenten en facturen in het klantportaal.

Bekijk en download je documenten wanneer je wilt

4. Aanleveren meststoffenverklaring & licenties

Voor sommige producten hebben wij een meststoffenverklaring of licentie van je nodig. Deze kun je eenvoudig via het klantportaal aanleveren.

Zelf je meststoffen-verklaring/licenties regelen

5. Snel vinden wat je zoekt

Met de zoekbalk en de filterfuncties vind je snel het product dat je nodig hebt.

Nog geen account?

Vraag deze aan via MijnAR.nl. Binnen 1-2 werkdagen ontvang je een activatiemail.

Scan de QR-code om een account aan te vragen.

Instructievideo's

Op argroep.nl/faqklantportaal vind je instructievideo's en antwoorden op veelgestelde vragen.

600

klanten maken al gebruik van het portaal

21%

van alle bestellingen wordt via het klantportaal geplaatst

5.935

bestellingen zijn al via het klantportaal gedaan

AR Plant: Samen voor gezonde groei

In een sector die snel verandert en waarin ondernemers steeds opnieuw keuzes moeten maken, helpt een duidelijke koers om gericht vooruit te kijken. Daarom hebben we de afgelopen tijd binnen AR Plant nagedacht over een belangrijke vraag: waar staan we voor en hoe maken we dat herkenbaar voor onze klanten? De kern in één zin: Samen voor gezonde groei.

We richten ons op drie gebieden waarin we samen met jou willen werken aan gezonde groei: bodem en gewas, rendement en duurzaamheid en innovatie. Gezonde groei begint immers bij de basis: een vruchtbare bodem, een sterk gewas en een ondernemer die vooruitkijkt. Wij geloven dat groei ontstaat door kennis, goede producten en vooral samenwerking.

Bodem en gewas

Een gezonde bodem en een vitaal gewas vormen de basis voor een succesvolle teelt. We kijken naar de samenhang tussen bodem, gewas en teelt en denken mee over keuzes die passen bij jouw bedrijf.

Rendement en duurzaamheid

Een goede teelt moet ook onder aan de streep kloppen. Daarom combineren we aandacht voor rendement en kostprijs met keuzes die bijdragen aan een duurzame en toekomstbestendige bedrijfsvoering.

Innovatie

Nieuwe technieken en inzichten bieden kansen om gerichter en slimmer te telen. We volgen ontwikkelingen op het gebied van onder meer data, precisielandbouw en teeltstrategieën en vertalen die naar de praktijk.

Een herkenbare uitstraling

Bij *Samen voor gezonde groei* hoort ook een beeldmerk. Het persoonlijke karakter, de drie bladvormen en de vertrouwde AR-kleuren laten zien waar AR Plant voor staat: samen vooruit, met aandacht voor gezonde groei.

Samen voor GEZONDE GROEI

Jubilarissen

Afgelopen periode waren Gerard Wienholts, Corrie van Deest en Désirée den Boesterd 25 jaar in dienst bij de coöperatie. Henk de Groot vierde zijn 40-jarig jubileum. Uiteraard zijn de jubilarissen in het zonnetje gezet.

Henk de Groot
Verkoop rundvee/
AR Bedrijfsontwikkeling

Gerard Wienholts
Productie Didam

Corrie van Deest
Rijnzate Wageningen

Désirée den Boesterd
Communicatie

De mensen van de coöperatie

Dick Davelaar

Lid sectorcommissie rundvee

Dick Davelaar heeft samen met zijn vrouw Agnes in Leusden een melkveebedrijf met 200 melkkoeien en bijbehorend jongvee. Ze hebben ruim 100 ha grond in gebruik. Ook hun zoons Erwin en Stefan, beiden twintigers, werken mee in het bedrijf, naast hun banen buitenshuis. Agnes doet hoofdzakelijk de boekhouding, Erwin doet het meeste landwerk op de trekker, Stefan zit meer in de koeienstal. Dick is bestuurlijk actief bij Waterschap Vallei en Veluwe en bij de Melkcontrolevereniging.

In deze rubriek laten we je kennismaken met de mensen van de coöperatie. Dit keer is Dick Davelaar aan het woord. Hij is lid van de sectorcommissie rundvee.

Hoe ben je bij de sectorcommissie rundvee terechtgekomen?
"Destijds ben ik hiervoor gevraagd door onze vertegenwoordiger. Als ik ergens ideeën over heb, uit ik die ook. Zeker als ik meen dat het beter zou kunnen. Misschien ben ik daarom gevraagd."

Hoe gaat zo'n vergadering met de sectorcommissie?
"We hebben een agenda die we ook afwerken, maar die hanteren we losjes. We bespreken ook veel tussen de agendapunten door. De fosfaatrechten vormen een groot probleem, net als de mestproblematiek. We bespreken wat er in de wereld speelt, welke mogelijkheden we met elkaar zien en hoe AR de klanten het best kan adviseren. Bestuur en directie proberen de goede ideeën eruit te filteren om met z'n allen weer verder te kunnen."

Welke rol zie je voor jezelf in de sectorcommissie?
"Ik denk mee over zaken die op dat moment spelen en waarmee AR verder zou kunnen komen. AR Bedrijfsontwikkeling doet bijvoorbeeld de gecombineerde opgave en mestboekhouding voor de bedrijven die dat willen. Ik heb mij er in 2015 voor hardgemaakt dat de coöperatie die taak op zich zou nemen, om de veehouders te ontlasten. Inmiddels maken zo'n 800 klanten daar gebruik van."

Wat zie je als de meerwaarde van de sectorcommissie?
"Je zit korter op de bal. Je weet meer van de organisatie zelf en dat vind ik interessant. Je hebt net wat eerder kennis van wijzigingen of nieuwe producten, vooral omdat je erover mee kunt praten. Dat biedt ook voordeel voor je eigen bedrijf. Het is én-én. In december loopt mijn termijn af. Ik heb het altijd met heel veel plezier gedaan."

Hoe kijk je aan tegen de coöperatie?
"Een coöperatie is samenwerken. We hebben niet allemaal dezelfde kennis, maar met elkaar kom je verder. AR is een goede coöperatie, helder en goed voor haar leden. Mijn vader en opa waren ook al lid. In mijn bedrijf speelt AR een heel grote rol. Van de deskundigheid van de voorlichters over bijvoorbeeld rantsoenberekening tot aan het meedenken bij bedrijfsontwikkeling."

Wil je verder nog iets kwijt?
"Ondernemen is ook keuzes maken. Voor ons bedrijf geldt dat zeker. We hebben de laatste jaren best grote stappen gezet en daarbij heeft AR heel goed geholpen door echt goede dingen aan te dragen. Ik vind het de kracht van AR dat ze weten waar ze over praten en dat ze het waarmaken."

Op pagina 12 lees je over de recente open avond bij de familie Davelaar.

Tekst: Jolette van Eijden

Altijd inzicht in je voervoorraad met silomonitoring

Hoeveel voer zit er nog in de silo? En wanneer is het tijd om opnieuw te bestellen? Met silomonitoring heb je daar op ieder moment inzicht in. Een handig systeem hiervoor is BinConnect van Cooperl. Een draadloze sensor meet continu de voorraad in de silo en geeft automatisch een seintje wanneer het tijd is om bij te vullen.

Voor veel veehouders is het controleren van de voervoorraad een handmatige klus. Even bij de silo kijken, een inschatting maken en vervolgens bepalen wanneer er weer voer nodig is. Met silomonitoring hoeft dat niet meer. Via een app of online dashboard zie je 24 uur per dag hoeveel voer er nog beschikbaar is. Dat geeft gemak, maar vooral ook rust. Het verkleint de kans dat een silo onverwachts leegraakt.

Zo werkt silomonitoring

Op de silo wordt een draadloze sensor geplaatst. Deze meet continu de vulgraad en stuurt de gegevens automatisch naar het online platform van BinConnect. Via je smartphone, tablet of computer zie je vervolgens de actuele voorraad. Het systeem laat niet alleen zien hoeveel voer er nog aanwezig is, maar ook wanneer de silo naar verwachting leegraakt. Komt de voorraad onder een vooraf ingesteld niveau, dan ontvang je automatisch een waarschuwing. Dus ook wanneer je het lastig vindt om goed in te schatten wanneer nieuw voer nodig is, kan silomonitoring uitkomst bieden. Het systeem is overigens niet geschikt voor vlakbodemsilo's.

Nauwkeurigheid

Afhankelijk van het type en de grootte van de silo meet de sensor de vulgraad met een nauwkeurigheid van 90 tot 95 procent. De meetgegevens worden bovendien gekoppeld aan de leveringsgegevens van AR. Zo ontstaat een betrouwbaar beeld van de voorraad. De sensor werkt op batterijen en communiceert draadloos. Daardoor is geen bekabeling nodig en kan het systeem eenvoudig op bestaande silo's worden gemonteerd.

Meer inzicht in het voerverbruik

Naast het voorraadbeheer brengt silomonitoring ook het dagelijkse voerverbruik in beeld. Verandert de voeropname plotseling, dan is dat terug te zien op het dashboard. Dat maakt de gegevens interessant als extra managementinformatie. Een afwijkend verbruik kan bijvoorbeeld aanleiding zijn om verder te kijken naar de ontwikkeling van de dieren of naar het management in de stal.

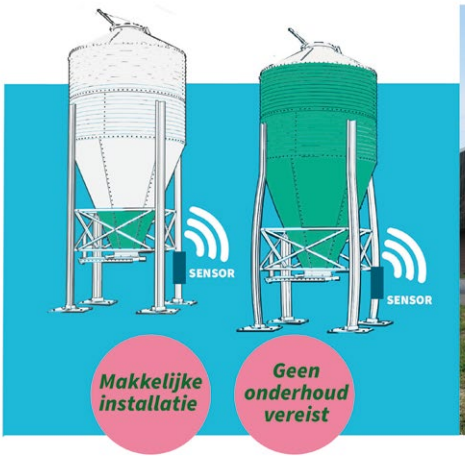
Introductieaanbod voor de eerste vijftig sensoren

Wil je kennismaken met silomonitoring? Voor de eerste vijftig sensoren geldt een introductietarief van € 750. Hiervoor krijg je de sensor inclusief montage en een BinConnect-abonnement voor 5 jaar. Daarna bedraagt de reguliere prijs € 1.150 exclusief montage. Het introductieaanbod geldt uitsluitend voor voerklanten van AR.

Interesse?

Scan de QR-code om je aan te melden of neem contact op met Stef te Loo, klantenservice voer, 06-13387653.

Cooperl

Geslaagde open avond bij melkveebedrijf familie Davelaar

Op donderdag 10 september hield de familie Davelaar uit Leusden een open avond.

Bezoekers konden een kijkje nemen in de stal waar diverse moderne automatisering te zien was, zoals:

- Boetech automatische optrekhekken
- 4x Lely Astronaut A5 Next melkrobots
- Lely Luna koeborstel
- Lely Juno voeraanschuifrobot
- Boetech waterbakken
- 2x Lely Discovery mestrobots.

Dick Davelaar kijkt tevreden terug op deze avond: "Er was enorm veel belangstelling uit de wijde omgeving van ons bedrijf. Ik hoorde getallen van ruim 600 bezoekers. Sommigen hebben er wel 100 km voor moeten rijden. De mensen die ik sprak waren heel enthousiast en dat was leuk om te horen. We hebben flinke stappen gezet in de ontwikkeling van het bedrijf. Waar het bedrijf nu staat, is niet vanzelf gegaan. Dat hebben we met z'n allen gedaan en daar heeft ook AR zijn bijdrage aan geleverd."

Blij met de melkrobots

"Die melkrobots vind ik nu toch wel heel mooi. Het was niet mijn idee om ze aan te schaffen en ik ben ook niet degene geweest die het eerst de vlag uithing toen ze kwamen, want ik vind melken veel te leuk. Het is een grote investering en je zet de hele bedrijfsvoering op z'n kop. Elke verandering is lastig. Maar als de verandering eenmaal is doorgevoerd, zoals nu met het robotmelken, en het bedrijf opnieuw is ingericht en je kan zeggen dat het gewoon goed gelukt is, dan mag je wel tevreden terugkijken."

Op pagina 10 lees je meer over Dick Davelaar als enthousiast lid van de coöperatie.

Geleidelijke overgang naar nieuwe universele AR-zak

Het komende jaar stappen we geleidelijk over op een nieuwe universele AR-zak. Deze vervangt de vertrouwde groengele zak. In de nieuwe zak worden de AR-voeders verpakt die geen eigen erfdiervoederzak hebben, zoals schapenbrok en legmeel.

De huidige groengele zak is er in twee formaten. De voorraad van de grootste variant raakt als eerste op en zal dus het snelst vervangen worden. Van de kleinere variant, die we het meest gebruiken, hebben we voorlopig nog voorraad.

Die maken we eerst op. Hierdoor kun je de komende periode zowel de huidige groengele als de nieuwe AR-zak tegenkomen. Ook voor onze biologische voeders werken we aan een nieuwe universele zak.

Oud Nieuw

Vacatures bij AR

We hebben weer een aantal interessante vacatures bij AR. Dus wil je ook werken in de mooiste sector van Nederland? Kijk dan gauw of er iets bij zit voor je.

- Inkoper mengvoedergrondstoffen, AR Voer
- Medewerker verkoopadministratie en masterdatabeheer, AR Holding
- Specialist akkerbouw, AR Plant
- Business controller Data & Reporting, AR Holding
- Operator mengvoerfabriek Barneveld, AR Voer

Scan de QR-code voor meer informatie over onze vacatures of ga naar argroep.nl/vacature

Uitgelicht: operator mengvoerfabriek Barneveld

Heb jij gevoel voor techniek en steek je graag de handen uit de mouwen? Dan is de functie van operator iets voor jou! Voor onze pluimveevoerfabriek in Barneveld zijn we op zoek naar (aankomend) operators. Interesse? Solliciteer dan nu!

Kansen voor ondernemers: start met Beter Leven 2 ster-vleeskuikens

De markt voor vleeskuikens verandert. Dierenwelzijn krijgt steeds meer aandacht en de vraag naar vleeskuikens binnen het Beter Leven 2 sterren-concept groeit. Voor ondernemers die vooruitkijken, biedt dit kansen met toekomstperspectief.

Omschakelen naar Beter Leven 2 sterren vraagt om een goede voorbereiding. Het gaat niet alleen om de eisen aan de stal en de uitloop. Ook voeding, management en technische begeleiding moeten aansluiten bij het concept en bij de behoefte van de dieren. Onze pluimveespecialisten hebben de kennis en praktijkervaring om ondernemers hierin te begeleiden. Samen kijken we naar de mogelijkheden op jouw bedrijf en naar de voerstrategie die past bij Beter Leven 2 sterren. Daarbij houden we diergezondheid, technische resultaten en rendement steeds in de gaten.

Waarom kiezen voor Beter Leven 2 sterren?

- Er is veel vraag naar vleeskuikens met Beter Leven 2 sterren.
- Aantrekkelijk verdienmodel met goede afzetmogelijkheden.
- Het concept werkt met een bezettingsdichtheid van 27,5 kg per m².
- De benodigde uitloop is beperkt: 1 m² vrije uitloop per vleeskuiken.
- Een overdekte uitloop (wintergarten) is niet nodig, waardoor de investering beperkt kan blijven.
- Persoonlijke begeleiding door onze pluimveespecialisten, van oriëntatie tot optimale technische resultaten.

Samen kijken naar wat past

Een overstap begint met de vraag: past Beter Leven 2 sterren bij jouw bedrijf? Onze pluimveespecialisten denken vanaf de eerste oriëntatie met je mee. We kijken naar de bedrijfssituatie, de mogelijkheden binnen het concept en de gevolgen voor voeding en management. Ook na de omschakeling blijven we betrokken. Met persoonlijk advies en een voerstrategie die aansluit op de dieren en het bedrijf werken we samen aan vitale vleeskuikens, goede technische resultaten en een gezond economisch rendement.

Benieuwd wat een omschakeling voor jouw bedrijf betekent? Onze specialisten denken graag met je mee.

Anouk Hannink
specialist pluimvee
06-13792683
a.hannink@argroep.nl

Hans Ebbers
specialist pluimvee
06-53209947
h.ebbers@argroep.nl.

Nachtklimaat vraagt extra aandacht in het najaar

In de herfst en winter vraagt het stalklimaat extra aandacht. Vooral 's nachts kunnen koude luchtstromen en tocht ongemerkt voor problemen zorgen. Vaak worden de gevolgen pas zichtbaar als de gezondheid of prestaties van de hennen al onder druk staan.

Van nature zoeken leghennen 's nachts de hoogste plekken in de stal op. In volièrestallen zitten ze daarom vooral boven in het systeem op de zitstokken. Juist daar bevinden ze zich dicht bij de inkomende lucht. Als de ventilatie niet goed is afgesteld, kunnen de hennen langdurig in koude lucht of tocht zitten.

Hennen blijven ondanks tocht op hun zitplaats

Je kunt er niet vanuit gaan dat hennen een plek met tocht vanzelf vermijden. Tijdens de rustperiode blijven ze vaak gewoon op hun vaste zitplaats zitten. Hierdoor kunnen dieren urenlang worden blootgesteld aan koude luchtstromen zonder dat dit direct zichtbaar is. Daar komt bij dat hennen 's nachts weinig bewegen en daardoor minder warmte produceren. Een verkeerde luchtverdeling of een te lage staltemperatuur kan dan sneller leiden tot afkoeling.

Gezondheidsrisico's door slecht stalklimaat

Tocht, koude luchtstromen en grote temperatuurschommelingen vragen extra energie van de hen om haar lichaamstemperatuur op peil te houden. Die energie kan ze dan niet gebruiken voor productie en haar immuunsysteem. Een te koude of slecht geventileerde stal vergroot bovendien de kans op luchtwegproblemen en infecties. De gevolgen zie je niet altijd direct. Onrust in het koppel, een lagere productie of oplopende uitval kunnen signalen zijn dat het stalklimaat al langere tijd niet optimaal is.

Controleer juist in de avond het klimaat

Een klimaatregeling die overdag goed werkt, doet dat 's nachts niet automatisch ook. Controleer daarom regelmatig hoe de lucht zich in de avond- en nachtperiode door de stal beweegt. Let daarbij vooral op de plaatsen waar de dieren rusten. Een rookproef kan helpen om luchtstromen zichtbaar te maken. Daarnaast is het verstandig om zelf op verschillende plaatsen in het systeem te controleren of je tocht voelt. Juist op de plekken waar de hennen slapen moet de binnenkomende lucht voldoende langs het plafond worden gestuurd, zodat deze kan opwarmen voordat zij de dieren bereikt.

Praktische tips voor de pluimveehouder

1. **Loop regelmatig een avondronde**
   Controleer ook na het uitschakelen van de verlichting het klimaat in de stal. Juist dan zitten de dieren op hun slaapplaatsen en worden eventuele tochtproblemen zichtbaar.

2. **Controleer de bovenste zitplaatsen**
   Besteed extra aandacht aan de bovenste etages van het systeem. Hier zitten de dieren vaak het dichtst bij de binnenkomende lucht. Zorg dat de kippen niet in de koude ingaande luchtstroom zitten.

3. **Gebruik een rookproef**
   Maak minimaal enkele keren per jaar gebruik van een rookpatroon of rookgenerator om te controleren of de lucht langs het plafond wordt geleid en niet direct op de dieren terechtkomt. Door het inlaatventiel bij te stellen of de onderdruk aan te passen kan de luchtstroom verbeterd worden.

4. **Houd de minimumtemperatuur op peil**
   Een te lage minimumtemperatuur zorgt vaak voor onrustige ventilatie en grotere temperatuurschommelingen.
   Kijk kritisch naar de instellingen tijdens koude nachten.

5. **Overweeg een nachtcorrectie**
   Tijdens de nacht produceren hennen minder warmte. Een verhoging van de streeftemperatuur in de nacht kan helpen om het comfort van de dieren te verbeteren en koudestress te voorkomen.

6. **Controleer de inlaatventielen**
   Vuile of verkeerd afgestelde ventielen verstoren de luchtinworp. Controleer regelmatig of alle kleppen goed functioneren en schoon zijn.

7. **Monitor de luchtkwaliteit**
   Let niet alleen op temperatuur, maar ook op luchtvochtigheid, CO_2 en ammoniak. Een stal kan warm aanvoelen terwijl de luchtkwaliteit onvoldoende is.

8. **Kijk naar het gedrag van de dieren**
   Hennen geven vaak als eerste aan dat het klimaat niet optimaal is. Dieren die dicht opeen zitten, onrustig op de stok bewegen of veel veren opzetten kunnen wijzen op tocht of kou.

Een goed nachtklimaat betaalt zich terug

Door ook 's avonds en 's nachts kritisch naar het stalklimaat te kijken, krijg je sneller zicht op eventuele problemen. Met een goede luchtverdeling, passende instellingen en regelmatige controle zorg je voor meer comfort en rust in het koppel. Dat ondersteunt de gezondheid én de prestaties van je hennen.

Henno van den Bruinhorst
verkoopleider pluimvee
06-55334277
h.vandenbruinhorst@argroep.nl

Samen naar 600plus eieren: de hen als topatleet

Hoe houd je een leghen zo lang mogelijk gezond, productief en in balans? Die vraag stond centraal tijdens onze kennisbijeenkomst 'Samen naar 600plus eieren'. Vanuit voeding, gezondheid, management en data deelden specialisten hun visie.

De rode draad: 600 eieren bereik je niet met één gouden maatregel, maar door iedere dag de juiste keuzes te maken. De potentie is er!

De potentie benutten

Henno van den Bruinhorst, verkoopleider pluimvee, opende de avond. Het doorlegvermogen van de moderne leghen is sterk toegenomen. Koppels die tussen 90 en 100 weken nog boven de 90% productie zitten, zijn geen uitzondering meer. De uitdaging is om die potentie daadwerkelijk te benutten. Daarvoor moeten meerdere zaken samenkomen: een goede start, goed doorlegvermogen, lage uitval en behoud van schaalkwaliteit. Voerkwaliteit, data en innovatie spelen hierbij een belangrijke rol. Met Zuiver Voer Plus brengt AR deze onderdelen samen. Onze specialisten combineren kennis van voeding en management met data uit de stal om gericht bij te sturen en het maximale uit een koppel te halen.

Behandel de hen als een topatleet

Jeroen Leus, sectormanager pluimvee bij GD, maakte de vergelijking met topsport. Net als bij een atleet worden voeding, gezondheid en begeleiding steeds nauwkeuriger afgestemd. Daarbij is niet alleen de hoogste productiepiek belangrijk. Een iets lagere piek die langer wordt vastgehouden, kan uiteindelijk meer eieren opleveren.

Persistentie is de sleutel

Gezondheid vormt daarvoor de basis. Een zieke hen eet minder en gebruikt meer voedingsstoffen voor herstel en afweer. Vooral darmgezondheid verdient aandacht. Beschadigde darmvlokken verminderen de benutting van voedingsstoffen. Monitoring van onder andere wormen, bloedluis,

Lees verder

levergezondheid, skelet, slijmvliezen en darmen helpt om problemen vroeg te herkennen. Maar monitoring stopt niet bij de eigen stal. Virussen verspreiden zich en de virusdruk kan per regio verschillen. Door ook op sectorniveau te monitoren, ontstaat inzicht in wat er circuleert en kunnen pluimveehouders beter anticiperen. Voorkomen is beter dan genezen.

Voeren naar de behoefte van de hen

Nutritionist Jeffrey de Rooi liet zien dat er niet meer gebruikgemaakt wordt van het standaard fasesysteem maar dat er gestuurd wordt op de behoefte van de hen. Preleg ondersteunt de overgang vanuit de opfok richting leg. In de Start ligt de nadruk op de snelle productiestijging en het voorkomen van een negatieve energiebalans. Tijdens de Sprint ontwikkelen lichaams- en eigewicht zich verder. Goed verteerbare eiwitbronnen, voldoende vet en de juiste aminozuurgehalten zijn daarbij belangrijk. In de Top verschuift de aandacht naar persistentie en levergezondheid. In de Finish neemt de energiebehoefte langzaam af en kunnen aminozuren en eiwit voorzichtig worden teruggeschaald. Voldoende calcium uit verschillende bronnen blijft belangrijk voor de schaalkwaliteit. De boodschap: stuur niet alleen op leeftijd, maar vooral op de behoefte en ontwikkeling van het koppel.

Meten wat de hen vertelt

Naast voer is er ook op het gebied van management veel te winnen. Specialist pluimvee Jan van Os zoomde in op vier pijlers: hengewicht, eigewicht, water en licht. Vooral het ondereind van een koppel verdient aandacht. Lichte hennen lopen meer risico om productie en persistentie te verliezen. Het lichaamsgewicht mag daarom in de Top- en Finishfase niet teruglopen. Ook eigewicht geeft snel informatie over veranderingen in het koppel. Door regelmatig eieren te wegen, kan sneller worden bijgestuurd of tussen voerfasen worden geschakeld. Daarnaast moeten water en licht goed op orde zijn. Goed bereikbaar drinkwater en een passend lichtplan dragen bij aan rust, een goed verenpak en lage uitval.

Niet méér data, maar eerder handelen

Twan van Gerwen, business consultant digital services bij Vencomatic Group, sloot hierop aan en liet zien wat staldata kan betekenen. AI gaat daarin een steeds grotere rol spelen. De eerste stap hierin is het zichtbaar maken en begrijpen van betrouwbare data. "We hebben niet méér data nodig, maar eerdere en betere beslissingen." Een praktijkvoorbeeld liet zien dat afwijkend leggedrag al zichtbaar was voordat het legpercentage daalde. Volgens de thermometer was de staltemperatuur in orde, maar het gedrag van de hennen vertelde iets anders. Na aanpassingen in het klimaat kwam het koppel weer beter in balans. Data krijgt pas waarde als je deze kunt duiden. Daarvoor moet je ook weten wat er in de stal gebeurt. Door data te combineren met kennis van de praktijk ontstaat inzicht. De hen is je gevoeligste sensor en het ei je goedkoopste meting. Kijk daarom niet alleen of een waarde binnen een grens valt, maar vooral naar veranderingen en trends. Goede persistentie gaat zelden verloren door één gebeurtenis; meestal is het een optelsom van kleine verstoringen.

Samen naar 600plus

600plus eieren vraagt om samenwerking tussen pluimveehouder, voeradviseur, dierenarts en andere specialisten. Henno van den Bruinhorst sloot de avond af met een duidelijke boodschap: de vraag is niet of we 600plus eieren gaan bereiken, want dat gaat lukken. De uitdaging is: hoe zorgen we ervoor dat steeds meer koppels dit niveau gaan bereiken? Door kennis te delen, data slim te benutten en iedere dag te blijven leren van onze dieren. Samen bouwen we aan de legpluimveehouderij van morgen.

Column

Na zonneschijn komt regen en na regen komt zonneschijn „

De afgelopen maanden was er veel te doen over het weer. De droogte hakte er behoorlijk in en in de media lazen we er zoveel over dat soms de gedachte opkwam: zou het wel weer gaan regenen? Maar net zoals er na regen zonneschijn komt, geldt het omgekeerde ook!

Ik mag best wel zeggen dat ik enige levenservaring heb en al veel droge én natte jaren heb meegemaakt. Het jaar 1976 staat nog altijd in mijn geheugen gegrift als een absoluut droogtedebacle. En nog steeds geldt: verdroogd komt terug, verzopen niet. We zien wel dat er meer echte hittedagen zijn en het is noodzakelijk om ons daar goed op voor te bereiden, zowel vanuit verantwoord dieren houden als voor het beperken van de schade.

> **“ We blijven strijden voor onze gezamenlijke belangen.**

Het ondernemersklimaat in Nederland is eigenlijk goed te vergelijken met het weer. Ook hier hebben we te maken met wisselende omstandigheden en op dit moment lijkt het pijpenstelen te regenen. Zelf heb ik een protestbijeenkomst in Laren bezocht en daar werd goed uitgelegd wat er aan de hand is. En hoewel de plannen nog geen gelopen koers zijn, is de dreiging al wel voelbaar. In zo’n ‘klimaat’ is het lastig om positief te blijven en om als ondernemer de goede stappen te zetten. Want, wat zijn die goede stappen?

Net als bij het weer kunnen we ons wel voorbereiden op de verschillende scenario’s die mogelijk zijn. Vanuit een stevige basis is het makkelijker schakelen dan wanneer het verdienmodel al ontoereikend is. Oftewel om in dezelfde beeldspraak te blijven: repareer het dak als de zon schijnt. AR Bedrijfsontwikkeling kan u daarbij doelgericht ondersteunen om de juiste afwegingen te maken. Soms is er meer mogelijk dan in eerste instantie werd gedacht.

Ook als AR worden we mogelijk geraakt door de bedreigingen die op de agrarische sector afkomen. Immers als de markt kleiner wordt, zullen wij ons hierop ook moeten aanpassen. Wat het extra lastig maakt, is dat ook wij niet weten wat er allemaal op de agrarische sector afkomt en wat dit gaat inhouden voor de toekomst. Om hier toch op te kunnen anticiperen werken we met verschillende scenario’s, zodat we zo goed mogelijk voorbereid zijn.

En hoewel het nu nog pijpenstelen lijkt te regenen, weten we zeker dat na regen zonneschijn komt. We blijven strijden, samen met u, voor onze gezamenlijke belangen. We laten ons niet verzuipen!

Johan Schuttert
Commercieel directeur

Reportage

Andere kalvermelk levert een week winst op

Sinds familie Arends tien maanden geleden overstapte op Kalvermelk AR Maxima van AR, zijn de vleeskalveren een week eerder op gewicht. “En onze vaarzen kalven op 23 maanden leeftijd af. Die streefwaarde willen we behouden.”

De kalverstraat, zoals Arends het noemt, doet zijn naam eer aan. Er staan 26 iglo’s in rijen, elk met een dik pak stro. Het is er rustig. “Twee dingen zijn voor ons heel belangrijk in de kalveropfok”, zegt hij. “De melk die ze krijgen, en dat ze droog liggen.”

Vier liter biest

Een pasgeboren kalf krijgt in één keer vier liter biest, op 30 graden. “Biest moet wel warm genoeg zijn.” Daarna gaat het kalf over op melkpoeder uit de speenemmer. Na twee weken scheiden de wegen. De stierkalveren gaan naar de kalverhouderij. Daar komen ze op ongeveer 60 kilo aan. De vaarskalveren blijven op het bedrijf en verhuizen naar de groepshuisvesting.

Poeder, geen water

Tien maanden geleden ging er andere melk in de melktaxi. Raijmond Krabbenborg komt als vertegenwoordiger van AR al zo’n twintig jaar bij de familie over de vloer en stelde voor Kalvermelk AR Maxima te voeren. “Deze melk bestaat voor 50% uit magere melkpoeder. Dat is 10% meer dan de vorige melk die we gebruikten. Deze heeft een goede verhouding en een betere prijs”, zegt de veehouder.

Juiste verhouding

Arends voert er flink van: drie tot maximaal zes liter per keer, twee keer daags. Hij wil de lebmaag oprekken om er veel melk in te kunnen

verteren. Aan de verhouding valt niet te tornen. Gaat de melk te dun de emmer in, dan gaat het mis. Met de melkpoeder die ze daarvoor gebruikten, kreeg hij die verhouding niet altijd goed voor elkaar. Sinds de overstap loopt dat beter. Krabbenborg vult aan: “Kalveren groeien van poeder, niet van water.” De veehouder ziet het effect het duidelijkst bij de vleeskalveren. “Die zijn eerder op gewicht. Zo’n week eerder dan voorheen.”

Prettig contact

Het contact met AR loopt verder dan de bestelling en het advies. “We komen elkaar ook weleens tegen bij studieclubs. Het contact is altijd plezierig. Ze zijn direct, makkelijk en eerlijk”, zegt Arends.

Sturen op gedrag

Richting het speenmoment voert de veehouder één keer per dag melk. Wat de kalveren krijgen, hangt af van wat hij ziet. “Ik kijk naar het gedrag van de kalveren, of ze de voorkeur geven aan krachtvoer of aan melk. Dat pas ik aan in de melktaxi.” Ook de kalvermuesli komt van AR, net als de jongveegroeibrok. “Daar ben ik ook groot fan van.” Arends wil de pens vroeg voorbereiden op de grote hoeveelheden ruwvoer die ze als koe gaan verteren.

Droog liggen is het halve werk

Kalveren liggen 3,5 maand op stro voordat ze op de roosters gaan. Nattigheid en mest wil de melkveehouder niet in het hok hebben. In de iglo’s gaat daarom eerst vlaskalk, en daar bovenop het stro. Instrooien doet hij met de shovel. Vlaskalk verlaagt bovendien de bacteriedruk en door het dikke stro liggen de kalveren droog. Zijn aandachtspunten voor de opfok zijn dan ook kort samen te vatten: de juiste verhouding en temperatuur van de melk en een droog hok.

> “Kalveren groeien van poeder, niet van water.

Wat er nog beter kan

Helemaal af is het niet. Arends wil idealiter de periode vanaf twee weken tot drie maanden leeftijd anders inrichten: groepsiglo’s met een stuk of vijf kalveren, in plaats van een iglo per kalf. Bij een kennis zag hij deze constructie. Met een hek kan hij dan het vreetgedeelte afsluiten en met de shovel uitmesten. Het belangrijkste voordeel zit voor hem in de groepsgrootte: vijf kalveren per groepsiglo, en dan bij elkaar gezet op ongeveer hetzelfde gewicht.

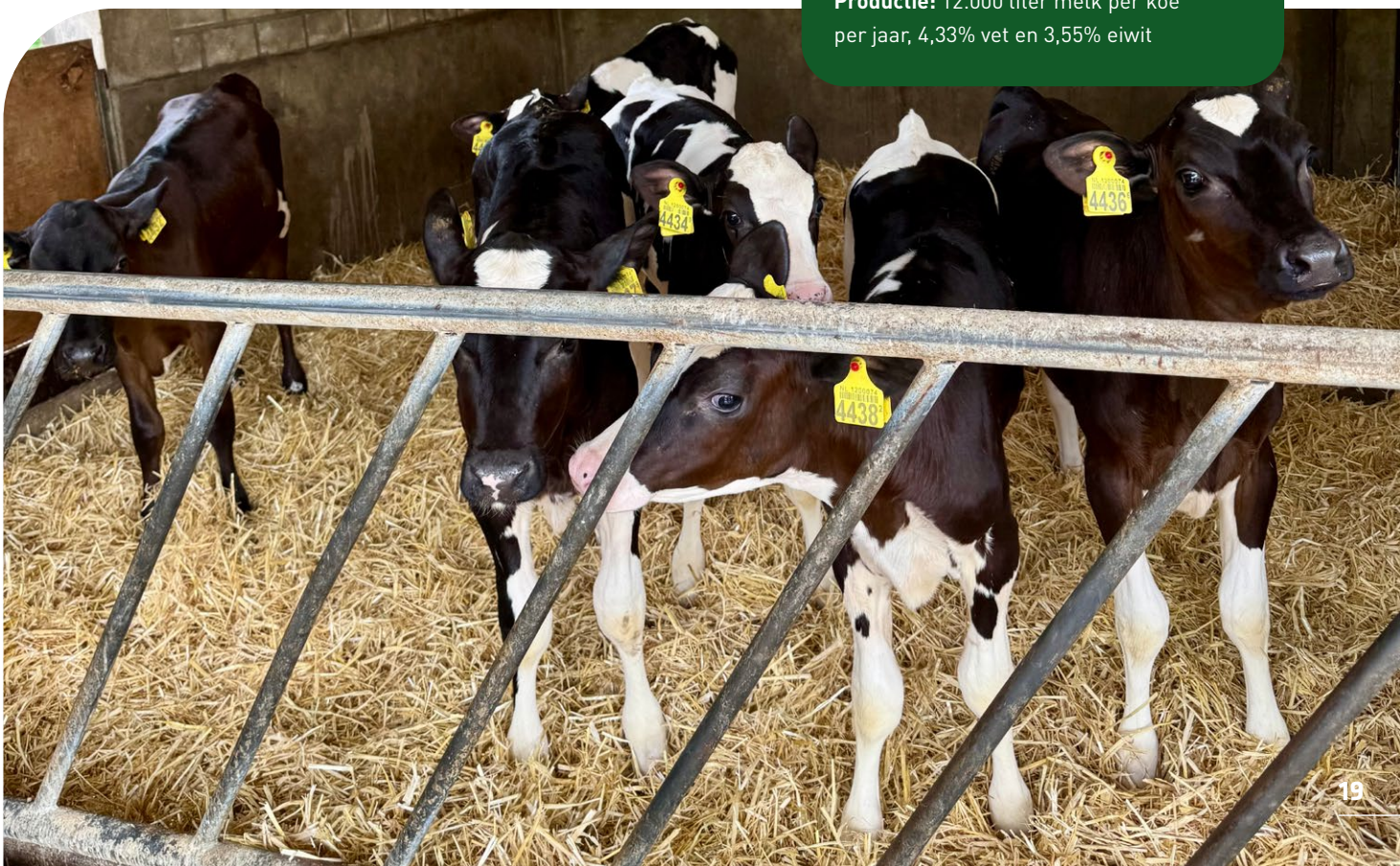
Terug in de kalverstraat

De vaarskalveren die hier nu in het stro liggen, komen over 23 maanden aan de melk. Daarom let de veehouder nauwkeurig op wat hij ze voert. “Dingen die je doet, moet je goed doen.”

Tekst: Marleen Purmer

Familie Arends uit Vierakker (Gld.)

Veestapel: 330 melkkoeien
Melktechniek: 6 melkrobots
Jongvee: 200 stuks
Productie: 12.000 liter melk per koe per jaar, 4,33% vet en 3,55% eiwit

Gezond hARd groeien met vernieuwde vleesvarkensvoeders

Vleesvarkens die goed vreten, efficiënt groeien en aan het einde van de ronde zo uniform mogelijk afgeleverd kunnen worden dat is waar je als varkenshouder naartoe werkt.

Tegelijkertijd staan de marges onder druk en telt iedere kilo voer. Een goede groei alleen is daarom niet genoeg: het gaat erom hoeveel voer daarvoor nodig is en wat dat voer kost. Om daar nog beter op te kunnen sturen, introduceren we begin oktober ons vernieuwde assortiment vleesvarkensvoeders. Het is overigens niet een compleet nieuw assortiment. Wel hebben we op basis van praktijkervaring, proeven en nieuwe inzichten aanpassingen gedaan. Daarmee sluiten de voeders beter aan op de moderne genetica én op het houden van varkens met intacte staarten.

Meer rendement uit iedere kilo voer

Het verlagen van de voerkosten is een belangrijk uitgangspunt van het vernieuwde assortiment. Moderne vleesvarkens hebben een hoge voeropname en zijn in staat om hard en efficiënt te groeien. Dat biedt mogelijkheden om scherper te kijken naar de energieniveaus in het voer. Daarom hebben we de verhouding lysine/EW aangepast. Zo kan het varken voldoende voer opnemen om zijn groeipotentie te benutten, terwijl de kostprijs van het voer lager wordt.

Rust en darmgezondheid steeds belangrijker

Andere uitgangspunten zijn een stabiele voeropname, een gezonde darm en rust in de afdeling, zeker met het oog op de intacte staarten. Voer is een van de knoppen waaraan je kunt draaien om de omstandigheden in de stal zo stabiel mogelijk te houden. Daarom besteden we in de vernieuwde voeders extra aandacht aan vezelrijke grondstoffen. Die ondersteunen de darmgezondheid, dragen bij aan een goede mestconsistentie en helpen om de varkens rustig en gelijkmatig aan het voer te houden.

Overzichtelijker assortiment

We hebben het assortiment eenvoudiger en logischer gemaakt:

- Een aantal minder gebruikte varianten verdwijnt. Dat geeft meer overzicht en biedt jou de voeders die zich in de praktijk hebben bewezen.
- In de startvoeders wordt, met uitzondering van de Prima-voeders, standaard CCM opgenomen. Ook maken we een duidelijk onderscheid tussen voeders mét en zonder dierlijke producten.
- TWF wordt de standaard binnen het assortiment. Binnen de Maxima- en Optima-lijnen blijven daarnaast DM 1, 2 en 3 beschikbaar.
- Een aantal voeders krijgt duidelijkere namen. Zo wordt Start HC voortaan Optistart en komen aanduidingen als Start, Groei en Vleesvarken nadrukkelijker terug in de productnamen.
- De bestaande voercodes blijven hetzelfde. In de tabel op pagina 21 zie je een overzicht van onze reeksen.

Verschijningsvorm

De vleesvarkensvoeders van AR zijn in verschillende verschijningsvormen verkrijgbaar.

- BR5 - brok 5 mm
- KO3 - korrel 3 mm
- KR3 - kruimel 3 mm
- KR5 - kruimel 5 mm

Overzicht reeksen vleesvarkensvoeders AR.

Reeks	Niveau	Focus	Voordelen	Geschikt voor
Maxima	Luxe	Prestatie en efficiëntie	Topgroei, lage VC, jeugdgroei	Bedrijven die streven naar maximale prestatie
Optima	Hoog	Kwaliteit versus kostprijs	Goede groei, scherpe VC	Bedrijven die sturen op prestatie en kostprijs
Profit	Midden	Rendement & lage kosten per kg groei	Meest economisch bij goed management	Bedrijven die sturen op kostprijs
Prima	Basis	Functioneel & economisch	Laagste voerprijs	Bedrijven die sturen op laagste voerprijs

Het juiste voer op het juiste moment

Geen enkel varkensbedrijf is hetzelfde. Welke voerstrategie het beste past, hangt onder andere af van genetica, aflevergewicht, voeropname, technische resultaten en het voersysteem. Met het AR Voerkompas brengen we deze factoren samen en berekenen we welke voerstrategie bij het bedrijf past. Daarbij kijken we verder dan de prijs per 100 kilo voer en nemen we het resultaat over de hele ronde mee. Denk bijvoorbeeld aan het juiste moment om over te schakelen naar een volgend voer en aan de verhouding tussen groei, voederconversie en voerkosten. Juist daar valt in de praktijk extra rendement te behalen.

Eelco van de Hoef
product- en innovatiemanager varkens
06-50235373
e.vandehoef@argroep.nl

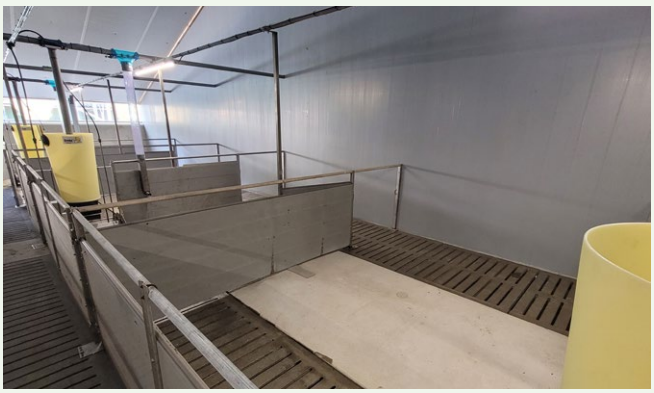
Nieuwe vleesvarkensstal klaar voor de toekomst

Met de ingebruikname van een nieuwe stal voor 1.400 vleesvarkens is het bedrijf van varkenshouder Derk Veldhuizen klaar voor een volgende stap richting de toekomst.

De nieuwe locatie combineert moderne technieken, aandacht voor dierenwelzijn en een efficiënte bedrijfsvoering. Daarmee is een volwaardige vleesvarkenslocatie ontstaan die klaar is voor de toekomst. Derk Veldhuizen, tevens sectorcommissielid varkens bij AR, vertelt dat de beslissing om te bouwen niet uit de lucht kwam vallen: “Op een gegeven moment moet je een keuze maken”, vertelt Veldhuizen. “Vergunningen worden steeds schaarser en er lag nog een geldige vergunning. Dan is dit het moment om te investeren en het bedrijf verder te ontwikkelen.”

Comfort voor mens en dier

Bij het ontwerp van de stal stond een goed leefklimaat centraal. De vleesvarkens worden gehouden volgens het VOB-concept (Beter Leven 1 ster). Grote groepen, meer ruimte per varken en veel daglicht zorgen voor prettige omstandigheden voor de dieren. Daarnaast is de stal voorzien van een geconditioneerde

Vleesvarkenshokken met tweedehands hokafscheidingen.

luchtinlaat. Hierdoor komt de lucht onder gecontroleerde omstandigheden binnen en heeft de wind minder invloed. Zo blijft het klimaat in de stal stabiel, wat gunstig is voor de

Lees verder

gezondheid en de technische resultaten. Ook aan hokverrijking is gedacht. Via een automatisch systeem krijgen de varkens Agrumix Wroetstimulans aangeboden. Dit stimuleert het natuurlijke gedrag, het houdt ze bezig en het verhoogt daarmee het welzijn van de dieren.

Besparen met reststromen

Een opvallend onderdeel van de nieuwe stal is het systeem waarmee wei via de drinknippels kan worden verstrekt. De benodigde opslagtanks waren al aanwezig vanuit een andere locatie. Op advies van AR-specialist Eelco van de Hoef is deze mogelijkheid benut om reststromen optimaal te verwerken en tegelijkertijd de voerkosten te verlagen. Dit levert een besparing op van enkele centen per kilogram groei. Daarnaast beschikt de stal over een voersysteem zonder CDI, waardoor er onbeperkt wordt gevoerd. Ook is er een aparte afleverruimte, dit zorgt voor meer arbeidsgemak en een efficiënte dagelijkse bedrijfsvoering.

Investeren in de toekomst

Naast duurzaamheid en dierenwelzijn speelde ook toekomstbestendigheid een belangrijke rol in de ontwikkeling van de stal. De locatie is uitgerust met een biologische luchtwasser en ingericht met het oog op het Convenant dierwaardige veehouderij. De nieuwe stal vormt daarmee een belangrijke aanvulling op het bedrijf en biedt ruimte om de vleesvarkenstak verder te ontwikkelen.

Gemotiveerde medewerkers

Naast gebouwen en techniek investeert Veldhuizen ook in zijn medewerkers. Volgens hem begint een goed bedrijf bij gemotiveerde medewerkers. “Goede medewerkers aan je bedrijf binden begint met respect, betrokkenheid en samen de schouders eronder zetten. Ik werk zelf mee, probeer een goede band op te bouwen en we maken ook tijd voor leuke activiteiten met het team.”

Kansen zien én pakken

Met de nieuwe stal staat er een moderne vleesvarkenslocatie die klaar is voor de toekomst. Een investering die laat zien dat er, ondanks alle uitdagingen, nog altijd ondernemers zijn die kansen zien en blijven bouwen aan een sterke Nederlandse varkenshouderij.

Voerbak met extra ventiel voor wei op de nippel.

Siloplatform voor de opslag van mengvoer, Agrumix Wroetstimulans en wei.

Stal met daglicht en geconditioneerde luchtinlaat.

Welzijnsventiel voor verstrekken Agrumix Wroetstimulans.

Kennis die werkt op het boerenerf

Bij AR geloven we dat de beste innovaties in de praktijk ontstaan. Daarom werken we al jaren intensief samen met ons proefbedrijf Buut'n Gewoon in Rouveen. Op deze gesloten varkenshouderij voeren we doorlopend praktijkproeven uit bij zeugen, biggen en vleesvarkens.

Hieronder lees je meer over onze recente onderzoeken en innovaties.

Zeugen: van onderzoek naar betere resultaten

Bij de zeugen hebben we zowel droog (in poedervorm) als vloeibaar **dierlijk eiwit** getest in de voeders. Resultaten uit deze proeven waren een lagere afname in gewicht bij de zeugen, een hoger geboortegewicht van de biggen en meer levend geboren biggen. Naar aanleiding van deze positieve resultaten hebben we dierlijk eiwit verwerkt in het DM-assortiment. Daarnaast hebben we uitgebreid onderzoek gedaan naar de effecten van **prelac** op de prestaties rondom het werpen, waaronder het verlagen van het aantal doodgeboren biggen én het makkelijker opstarten van de lactatie. Op basis van deze onderzoeken hebben we de prelac verder verbeterd.

Ook testen we regelmatig **toevoegingen** die de gezondheid van de zeug kunnen ondersteunen. Niet iedere toevoeging blijkt in de praktijk een meerwaarde te hebben; de onderzoeken helpen ons om hierin bewuste keuzes te maken. Hetzelfde geldt voor **smaakstoffen**, waarbij we continu kijken of de investering zich daadwerkelijk terugverdient.

Verder zijn er proeven uitgevoerd met de **maalfijnheid** en het aandeel grof bewerkte grondstoffen in het voer. Deze onderzoeken geven waardevolle inzichten in de relatie tussen voerstructuur, gezondheid en prestaties.

Vleesvarkens: inspelen op de genetica van morgen

De genetische vooruitgang bij vleesvarkens gaat snel. Om hier optimaal op in te spelen hebben we een jaar lang de normen voor de nieuwste genetica gevolgd en deze in de praktijk getest. Hierbij lag de nadruk op de juiste verhouding tussen EW en SID-lysine. Hiermee hebben we beter inzicht gekregen in de voedingsbehoefte van moderne vleesvarkens en kunnen we onze adviezen en voeders hier nog beter op afstemmen.

Ook bij vleesvarkens hebben we onderzoek gedaan naar het gebruik van dierlijk eiwit en deze kennis verwerkt in de DM-reeks. Daarnaast hebben we soja-vrije voeders ontwikkeld en getest. Op dit moment is hier vanuit de markt nog beperkt vraag naar, maar met het oog op toekomstige ontwikkelingen beschikken we al over waardevolle kennis en praktische ervaring.

Biggen: de basis voor een sterke start

Bij de biggen richten de proeven zich vooral op gezondheid, ontwikkeling en voeropname. Zo hebben we verschillende **vitamine- en mineralengehaltes en -bronnen** onderzocht. De resultaten hiervan zijn verwerkt in een vernieuwde premix, waarmee we beter aansluiten op de behoefte van de moderne genetica.

Ook zijn diverse **voederadditieven** getest. De meest succesvolle toevoegingen zijn opgenomen in de Havic- en Maxima-lijn. Uit deze onderzoeken is bovendien de AR Flora Pro ontstaan.

Daarnaast hebben we de **verschijningsvorm** van voer onderzocht. Deze proeven vormden de basis voor de ontwikkeling van Bignola. Dankzij deze innovatieve verschijningsvorm is het mogelijk om hogere gehaltes te verstrekken met behoud van een goede darmgezondheid. Daarnaast helpt het de biggen om rustiger te blijven.

Van proef naar praktijk

Met deze praktijkproeven zorgen we ervoor dat nieuwe kennis niet alleen theoretisch onderbouwd is, maar ook daadwerkelijk werkt op het boerenerf en bijdraagt aan betere technische en economische resultaten voor de varkenshouder.

Lara Beckers
nutritionist varkens
l.beckers@argroep.nl

Van maiskorrel tot varkensvoer

CCM is smakelijk, goed verteerbaar en breed inzetbaar. Maar om die voordelen goed te benutten, moet het hele proces kloppen. Daarom nemen we bij AR maiskorrels in en verwerken we die in Doetinchem zelf tot CCM. Zo houden we grip op de kwaliteit, van ontvangst tot de toepassing in het voer.

De CCM die we produceren, gebruiken we op verschillende manieren. We verwerken hem in Agrubrij en in onze varkensbrokken, maar CCM kan ook als losse grondstof op het varkensbedrijf worden ingezet. Wat het beste werkt hangt af van het bedrijf, het voersysteem en het doel.

Goede CCM begint bij de juiste maiskorrel

De kwaliteit van CCM begint al op het land. Raskeuze, teeltomstandigheden en het juiste oogstmoment hebben invloed op de kwaliteit van de korrel. Bij ontvangst in Doetinchem controleren we de mais zorgvuldig. Een belangrijke parameter is het drogestofgehalte. Voor CCM die in mengvoer wordt verwerkt, ligt het optimum rond 65 procent droge stof. Is de mais te nat, dan neemt onder andere het risico op schimmelvorming toe en wordt verwerking in de brok lastiger. Ook het malen vraagt om vakmanschap.

Zorgvuldige conservering

Tijdens het malen voegen we specifieke melkzuurbacteriën toe. Daarna wordt de CCM zorgvuldig in de sleufsilo gebracht en goed aangereden. Met het aanrijden wordt zoveel mogelijk zuurstof uit het product gedrukt. Vervolgens krijgt de CCM ongeveer zes weken de tijd om te fermenteren. Zo ontstaat een goed geconserveerd en stabiel product dat geschikt is voor verdere verwerking.

Flexibel inzetbaar op het bedrijf

Na de conserveringsperiode kan de CCM worden ingezet in het rantsoen. CCM kan op verschillende manieren worden toegepast. In Agrubrij is CCM een belangrijke grondstof in het vloeibare mengsel. Ook verwerken we CCM in onze brokken. De CCM vervangt daarbij onder andere een deel van de droge mais en de tarwe. Daarnaast kan CCM los op het bedrijf worden gevoerd. Daarmee biedt de grondstof veel flexibiliteit voor verschillende rantsoenen en voersystemen.

Smakelijk en goed verteerbaar

Door jonge dieren vroeg in contact te brengen met smakelijk en goed verteerbaar voer, stimuleer je de voeropname. Jonge dieren die goed groeien, zetten die ontwikkeling vaak ook later beter door en zijn daardoor eerder slachtrijp. CCM past bovendien goed bij onze focus op darmgezondheid. Uit onze onderzoeken blijkt dat CCM kan bijdragen aan een betere darmefficiëntie en eiwitvertering. Als eiwit beter wordt benut, blijft er minder onverteerd eiwit achter en kan meer eiwit worden gebruikt voor spieraanzet. Het los bijvoeren van CCM aan de biggen in de kraamstal en aan de gespeende biggen draagt ook bij aan rust in de stal. Dit komt door de betere darmgezondheid. De dieren zijn socialer en laten elkaars staarten beter met rust.

Grip op de hele keten

Doordat we de maiskorrels zelf innemen, in Doetinchem verwerken tot CCM en deze vervolgens in onze eigen voeders toepassen, hebben we grip op meerdere schakels in het proces. Zo zetten we onze kennis van CCM gericht in voor één doel: varkens die gezond hARd groeien!

Scan de QR-code
en bekijk hoe wij de CCM malen en inkuilen

100.000 kg melk

- Emma 50, Bosselaar CV, Aagtekerke
- Charlotte 106, Mts. R., W. en Y. Stokman-Berndsen, Angerlo
- Eeltje 30, Vof A.J.M. en B.E.J.M. Verhoeven-Franken, Azewijn
- De Leenhorst Roza 54, Vof Schieven, Baak
- De Vlottenburg Bernadet 346, Vof De Vlottenburg, Babberich
- Maartje 116, S.J. en J.W. de Graaff, Babyloniënbroek
- Omara, Vof W. en J. van Maanen, Barneveld
- Netta 57, A.J. Joosten, Bennekom
- Suzan 92, Melkveebedrijf B. Oskam, Benschop
- Truda 77, Melkveebedrijf B. Oskam, Benschop
- Remie 5399, F., H. en M. Jansen, Braamt
- Roosje 5506, F., H. en M. Jansen, Braamt
- Thea 55, Mts. Verploeg-van Beurden, Buurmalsen
- Nolly 154, Vof Van Rooijen Van Sommeren, Cothen
- Bartje 8, Melkveebedrijf Boersen Vof, De Glind
- 101, Mts. Kraak, Delfstrahuizen
- Inner Field Janna 101, J.A. en C.E. van Ruiswijk Vof, Ede
- Coba 151, Vof de Breematen, Eemnes
- Doutje 255, F.J.M. en T.W.A. Kroets, Gaanderen
- Horst Liza 230, Vof Melkveebedrijf Nillesen, Groesbeek
- Horst Maistein 238, Vof Melkveebedrijf Nillesen, Groesbeek
- Roza 32, Mts. S.T. en G. Solle-Kooistra, Grootegast
- Eva 77, Klusmus Vof, Heesbeen
- Anneke 76, Vof A. Zwijnenburg, Hei- en Boeicop
- Josina 98, Vof A. Zwijnenburg, Hei- en Boeicop
- Babette 513, Vof Groot Pepersgoed, Hoevelaken
- Keeltje 236, Mts. A.G. en A.C. Groen-van de Wolfshaar, Hoogland
- Gepke 61, Mts. A. en J. de Boer-Boverhof, Kallenkote
- Hr Jantje 562, Mts. A. en J. de Boer-Boverhof, Kallenkote
- Alie 65, Mts. A.P. Brouwer en A.J.M. Brouwer-Vermue, Kerkwerve
- Sub Wilke 44, Mts. R.A. Gerritsen, Kilder
- Wietske 85, Melkveebedrijf Sonneveld C.V., Kollumerpomp
- Grada 695, Mts. Kraak Langelille, Langelille
- Keupershof Helina, De Stille Hoeve CV, Lengel
- Wolke 60, Melkveebedrijf Gosselink Vof, Lengel
- Beatrix 118, A.H. van Roomen, Leusden
- Gerda 158 , A.H. van Roomen, Leusden
- Sabine 281, Mts. Steenbeek, Lunteren
- Sabine 289, Mts. Steenbeek, Lunteren
- Wekken-Holstein Carla 142, C.J. van der Wekken, Maasdam
- Willie 82, Mts. G.A. en C.N. Brouwer-den Hertog, Nieuwaal
- Ceciel 168, Mts. A.C. en J.M.A. Blok-Verbeek, Nieuwdorp
- 't Lons Vlak Sientje 2, Rundveebedrijf Alders Vof, Overloon
- Louise 221, Vof Schimmel, Renswoude
- De Zandslagen Truus 57, Mts. Liebrecht, Rossum
- Tjitske 509, Mts. Klein-Holkenborg-Oonk, Ruurlo
- Kaatje 436, S.H.J.M. Bongers, Silvolde
- Anna 266, B.J.M. Westerveld, Sinderen
- Dora 380, B.J.M. Westerveld, Sinderen
- Juliaantje 95, De Grote Migchelt, Sinderen
- Lucie 91, De Grote Migchelt, Sinderen
- Olga 174, Melkveebedrijf Gosselink Vof, Sinderen
- Harmientje 23, Mts. H. en J. van den Berg-Lanting, Terschuur
- Jaan 26, Bij Boer Gijs, Udenhout
- Miets 207, Peters Vof, Vethuizen
- Kirsten 1, Mts. Van Til, Vierakker
- Irene 29, Mts. Roerdink Tiessink, Vorden
- Diana 331, D.H. Klein Ikink, Vragender
- Marietje, Nieuwvredebest BV, Vuren
- Annie 167, W.A.J.M. Hendriksen, Wehl
- Femma 90, R.G.M. Veenes CV, Wehl
- Bemma 1004, Melkveebedrijf Bink B.V., Wieringerwerf
- Bemma 1033, Melkveebedrijf Bink B.V., Wieringerwerf
- Bemma 1051, Melkveebedrijf Bink B.V., Wieringerwerf
- Bemma 1064, Melkveebedrijf Bink B.V., Wieringerwerf
- Bemma 988, Melkveebedrijf Bink B.V., Wieringerwerf
- Roza 486, Melkveebedrijf Bink B.V., Wieringerwerf
- Ielke 278, Gebr. A. en Anth. De Groot, Wijngaarden
- Linda 1, F.J. Ros, Winterswijk-Meddo
- Groot Egdom Sjouke 448, Vof van Egdom, Woudenberg
- Carolina 0401, W. en G. van Eck Vof, Zeist
- Irma 174, Mts. E.J.F. en A. Alderkamp-Voogt, Zevenaar

10.000 kg vet en eiwit

- Mina 0766, W. van Arragon, Barchem
- 't Hattemermark Mina 430, B.J.M. Rondeel en H. Rondeel-Berendsen, Hengelo
- Charon 33, Vof Agro Hendriks, Overloon
- Randy 45, Mts. Jansen-van Haeren, Zieuwent

Meer regie met ‘verse cijfers’ uit de robot

Door het volgen van realtime data uit de melkrobot kunnen we korter op de bal zitten. Het interpreteren van data is echter een vak apart. Het softwareprogramma DairyInsight kan hierbij helpen. Met dit programma kunnen we alle robotmerken volgen en de resultaten optimaliseren.

Met DairyInsight heb je altijd ‘verse cijfers’. Het is vergelijkbaar met de gegevens van de melkcontrole, maar dan realtime en uitgebreider, met onder andere het aantal liters, BSK en restvoer. Dit alles kun je uitgesplitst per diergroep bekijken (vaarzen, tweedekalfs- en melkkoeien). Een extra voordeel is dat je niet alleen de actuele situatie ziet, maar ook ontwikkelingen in de tijd kunt volgen. Je kunt terugkijken naar eerdere dagen en meerdere dagen met elkaar vergelijken. Zo zie je binnen 48 uur wat de gevolgen van een uitgevoerd advies zijn. Ook je specialist kan op afstand volgen wat een rantsoenwijziging doet en of deze een positief effect heeft.

Onze aanpak: praktisch en resultaatgericht

Om het maximale uit de robotdata te halen, kijken onze specialisten graag met je mee. Kort samengevat is onze aanpak als volgt:

- **Realtime inzicht:** jouw staldata worden automatisch omgezet in overzichtelijke dashboards binnen het online platform DairyInsight. Zo heb je op ieder moment van de dag inzicht in de technische prestaties van je bedrijf.
- **Samen analyseren:** samen met je rundveespecialist kijk je hoe jouw koppel presteert en waar we direct kunnen optimaliseren.
- **Advies op maat:** we analyseren de data en vertalen dit naar een praktisch voeradvies om het maximale uit jouw veestapel te halen. Dit noemen we Zuiver Voer Plus.

Voordelen voor jouw bedrijf

De voordelen voor jouw rendement zitten in de combinatie van gezonde koeien, goed inzicht en efficiënt voeren. In DairyInsight komen jouw stal- en melkprestaties overzichtelijk samen, zodat je snel ziet waar kansen liggen. Door scherp te sturen op voorefficiëntie haal je zoveel mogelijk melkrendement en een gezonde productie uit iedere kilo voer. Met de pure grondstoffen van Zuiver Voer Plus leggen we de basis voor een optimale penswerking en vitale koeien. Afwijkingen in diergezondheid, vruchtbaarheid en koeverkeer signaleer je bovendien eerder, zodat je sneller kunt bijsturen.

Voorkom suboptimale voerinstellingen

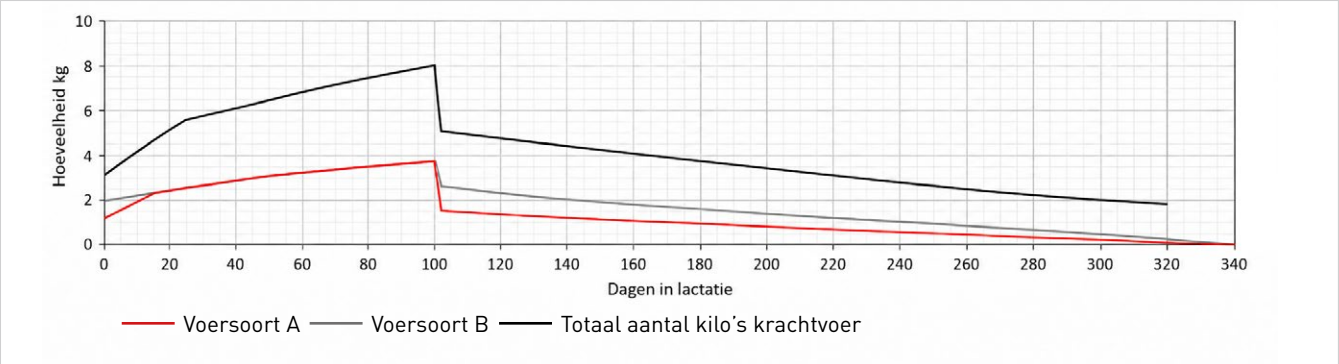
Op de meeste robotbedrijven wordt er gewerkt met een vaste voertabel tot en met dag 80 of 100 in de lactatie. Het is belangrijk om in deze periode de krachtvoergift goed af te stemmen op de melkproductie. Vervolgens wordt er na 80 of 100 dagen in lactatie overgeschakeld naar de melk-voertabel. Deze moet goed aansluiten op de vaste voertabel. Is dit niet het geval, dan kunnen de koeien gemakkelijk in een negatieve spiraal terechtkomen:

- Aantal melkingen daalt
- Melkproductie daalt, in het bijzonder bij hoogproductieve dieren
- Voerbehoefte daalt (energie en eiwit)
- Voeropname daalt
- Activiteit neemt af
- Conditie neemt toe.

Voorbeeld: dalende krachtvoercurve

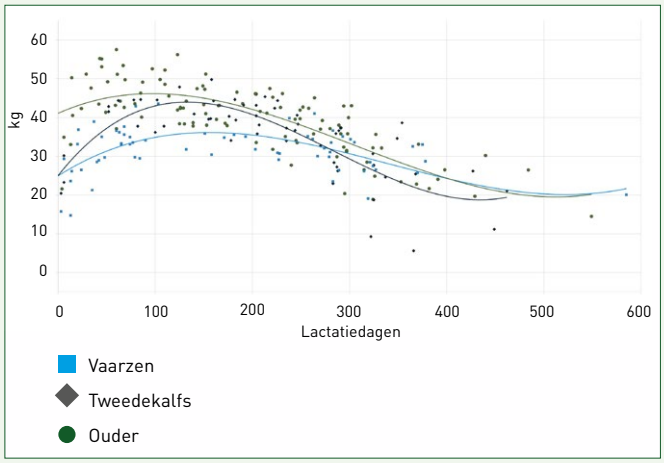
Figuur 1 is een voorbeeldgrafiek uit DairyInsight. Hierin is goed te zien dat de krachtvoergift op dag 100 zijn piek heeft bereikt. Op dag 101 in lactatie schakelt de krachtvoergift van

Figuur 1: Voorbeeld ingestelde krachtvoercurve.

de vaste voertabel naar de melk-voertabel. De lijnen geven al aan dat deze niet mooi aansluit, omdat de melk-voertabel afgestemd is op de actuele melkproductie. Gevolg is dat de berekening zegt dat de voergift per direct naar beneden moet. Op de meeste bedrijven is dit 100 gram per dag, dit betekent 1 kg per tien lactatiedagen. Zoals deze voertabel ingesteld stond, krijgen de dieren eigenlijk niet eens de kans om goed te produceren. Het hoeft overigens zeker niet altijd in de krachtvoerinstellingen te zitten. De oorzaak kan ook liggen bij de opname van het basisrantsoen. Bij veel bedrijven zitten er grote verschillen tussen de berekende voeropname en wat de koeien daadwerkelijk opnemen. Hiervoor is een goede controle van de mengnauwkeurigheid en voeropname zeer belangrijk. Een gezonde veestapel begint immers bij een hoge voeropname.

Figuur 2: Verdeling productie in de koppel.

Meer informatie

Neem voor meer informatie contact op met je specialist melkvee of met een van onze robotspecialisten.

Jeroen van Veldhuizen
06-82684624
j.vanveldhuizen@argroep.nl

Korné van de Brake
06-23594667
k.vandebrake@argroep.nl

Mark ter Braak
06-20978112
m.terbraak@argroep.nl

Rob Horstink
06-13778601
r.horstink@argroep.nl

Gerco Zwijnenburg
06-45611713
g.zwijnenburg@argroep.nl

Stefan van Someren
06-83046906
s.vansomeren@argroep.nl

Figuur 3: Robotspecialisten per regio.

Betere vertering met VLOG Mais Verteermix

Regelmatig zien we bedrijven waar verse snijmais al snel na het hakselen wordt gevoerd. Deze mais is nog niet volledig geconserveerd en bevat relatief veel suikers en bestendig zetmeel. Hierdoor is de vertering nog niet optimaal.

Dit kan zichtbaar worden in de mest, bijvoorbeeld doordat je hele maiskorrels terugvindt. Onze VLOG Mais Verteermix helpt de koe om het zetmeel beter te verteren. Hierdoor wordt meer zetmeel benut en blijven er minder onverteerde maiskorrels in de mest achter.

Optimale vertering kost tijd

De verteerbaarheid van mais wordt door verschillende factoren bepaald. Denk aan het ras, het type maiskorrel, het oogsttijdstip, de mate van kneuzing, het drogestofgehalte en de opslagduur. Ook de kuilleeftijd speelt een belangrijke rol. In de eerste weken na het inkuilen zijn de zetmeel- en NDF-verteerbaarheid nog laag. Naarmate de kuil langer geconserveerd is, wordt het zetmeel beter ontsloten. Na ongeveer drie tot vier maanden is de conservering doorgaans stabiel en is de verteerbaarheid optimaal. Een goede kneuzing blijft daarbij belangrijk. Ook bij een oudere kuil kunnen onvoldoende gekneusde maiskorrels uiteindelijk onverteerd in de mest terechtkomen.

Ouderdom van de kuil (dagen)	Suikers	Zetmeel-verteerbaarheid	NDF-verteer-baarheid
1-7	Hoog	Laag	Laag
7-42	Stabiel	Laag	Laag
42-120	Stabiel	Gemiddeld	Gemiddeld
>120	Stabiel	Ideaal	Ideaal

Niet te veel bestendig zetmeel

Bestendig zetmeel is een waardevolle energiebron voor de koe. Een overmaat kan echter de benutting van het totale rantsoen onder druk zetten. Wanneer veel onverteerd zetmeel in de dikke darm terechtkomt, kan dit leiden tot verzuring en een verminderde benutting van het rantsoen. Het controleren van de mest geeft daarom waardevolle informatie. Veel onverteerde maiskorrels geven een duidelijk signaal dat er winst te behalen is in de zetmeelvertering.

Meer uit mais halen

VLOG Mais Verteermix bevat enzymen die de vertering van zetmeel op pensniveau ondersteunen. Hierdoor kan meer zetmeel beschikbaar komen voor opname in de darm. Daarnaast ondersteunen plantextracten de darmgezondheid en stimuleren ze de aanmaak van pancreassap wat belangrijk is voor een goede vertering. De betere zetmeel- en vezelvertering kan daarmee bijdragen aan een efficiëntere benutting van het rantsoen en uiteindelijk aan het verhogen van de melkproductie.

Verkrijgbaarheid en dosering

VLOG Mais Verteermix (35123ME2K20) is verkrijgbaar in zakgoed. De adviesdosering is 200 gram per dier per dag.

Profiteer van 10% korting op VLOG Mais Verteermix

Wil je zelf ervaren dat de koeien de mais beter verteren met onze VLOG Mais Verteermix? Neem dan nu voordelig de proef op de som. Tot en met 31 december 2026 krijg je 10% korting op een volle pallet (1.000 kg) VLOG Mais Verteermix.

Meer weten? Scan de QR-code voor onze actiepagina.

Teus van Schaik
productmanager herkauwers
06-82018676
t.vanschaik@argroep.nl

Op bezoek bij springamazone Sanne Thijssen

Op stal bij springamazone Sanne Thijssen draait alles om gevoel, management en prestaties. Vanuit haar eigen onderneming werkt ze dagelijks met sport- en handelspaarden, waarbij voeding volgens haar een belangrijke basis vormt.

Sinds enkele jaren runt Sanne haar eigen stal in Sint-Oedenrode, los van het familiebedrijf waar ze opgroeide. Inmiddels staan er 26 paarden op stal, van jonge talenten tot paarden op internationaal niveau. Juist doordat de paarden zo verschillend zijn, vindt ze het belangrijk dat voeding flexibel inzetbaar is. Bij Masters vond ze die combinatie van eenvoud en kwaliteit. “Ik houd alles het liefst zo simpel mogelijk. Ik wil niet tien verschillende producten naast elkaar voeren, maar wel kunnen schakelen als een paard iets extra’s nodig heeft.”

Meer energie zonder onrust

Voordat Sanne overstapte naar Masters liep ze vooral tegen een gebrek aan energie aan bij sommige paarden. “Ik had paarden waarvan ik voelde dat er net wat meer in zat. Tegelijk wil je ze natuurlijk niet te dik voeren, want ze moeten wel atletisch blijven. De juiste balans hiertussen vond ik in de sportbrok van Masters. Ik heb echt gemerkt dat paarden meer energie kregen zonder dat het te veel werd. De 10 millimeter-brok bevat veel vezels, waardoor paarden rustiger en langzamer eten. Daarnaast zie ik verschil in conditie, uitstraling en vacht.”

Voer als basis

Haar belangrijkste advies? “Kijk goed naar je paard, voer op gevoel en maak gebruik van de kennis van specialisten. Goede voeding vormt de basis van alles wat je met een paard wilt bereiken.”

Benieuwd naar het hele verhaal van Sanne? Scan de QR-code.

Paard met maagproblemen?

In de afgelopen periode hebben we een nieuwe brok ontwikkeld, speciaal gericht op paarden met maagproblemen. De brok is vanaf nu verkrijgbaar: Masters Sport Gastrocare.

De uitgebalanceerde samenstelling van Masters Sport Gastrocare ondersteunt de maag op meerdere fronten en levert tegelijkertijd hoogwaardige energie voor optimale prestaties.

Zo helpt Masters Sport Gastrocare:

- De brok bevat neutraliserende stoffen voor een goed zuur-base-evenwicht in de maag;
- Speciale vetzuren beschermen collageen tegen ontstekingen;
- Ook bevat de brok probiotica voor een betere balans tussen gunstige en ongunstige bacteriën in de darmen;
- De hoogwaardige eiwitten helpen bij spierherstel na inspanning;
- De brok heeft een grove structuur voor een optimale kauwactiviteit om de vertering te ondersteunen.

Masters Sport Gastrocare is verkrijgbaar in 10 mm-brokken: in zakken van 20 kg en vanaf 2 ton ook in bulk.

Wendy Warmerdam
nutritionist
w.warmerdam@arpaard.nl

Als goed ruwvoer schaars is: Masters Ruwvoer Support

Ruwvoer is de basis van het paardenrantsoen. Door de aanhoudende droogte en hoge temperaturen is er dit jaar in Nederland, maar ook in Frankrijk en Duitsland, minder hooi en voordroog van het land gekomen. Hierdoor zien we dat het steeds lastiger wordt om aan goed en betaalbaar ruwvoer te komen.

Masters Ruwvoer Support is een vezelrijke brok, speciaal ontwikkeld om een deel van het dagelijkse ruwvoer te vervangen. Eén kilo Masters Ruwvoer Support vervangt twee kilo ruwvoer. Voor een paard van 600 kilo adviseren we om maximaal vier kilo ruwvoer per dag te vervangen door twee kilo Masters Ruwvoer Support.

Vezelrijk en afgestemd op ruwvoer

Ruwvoer levert niet alleen voedingsstoffen, maar zorgt ook voor vezels en voldoende kauwactiviteit. Daarom wijkt Masters Ruwvoer Support duidelijk af van regulier krachtvoer. De brok bevat veel fermenteerbare vezels en heeft een grove structuur. Ook het formaat van de brok (10 millimeter) stimuleert het paard om goed te kauwen. Dat draagt bij aan de speekselproductie wat belangrijk is voor een goede vertering.

Ook voor sobere rassen

De combinatie van verschillende vezelrijke grondstoffen en plantaardige olie zorgt voor een geleidelijke energievoorziening. Daarnaast levert de brok goed verteerbaar eiwit ter ondersteuning van het spieronderhoud. Ook zijn de verhoudingen tussen energie en verteerbaar ruw eiwit en tussen calcium en fosfor gelijk aan de verhouding in het ruwvoer. Dankzij het lage suiker- en zetmeelgehalte is Masters Ruwvoer Support geschikt voor verschillende typen paarden, waaronder sobere rassen. Een bijkomend voordeel is dat een deel van het rantsoen hiermee iedere dag gelijk kan blijven. Zeker bij een wisselende kwaliteit of beschikbaarheid van het ruwvoer, helpt de brok de rantsoensamenstelling constant te houden.

> **Masters Ruwvoer Support biedt een betaalbaar alternatief: 1 kg brok vervangt 2 kg ruwvoer.**

Ruwvoer blijft onmisbaar

Masters Ruwvoer Support is bedoeld als gedeeltelijke vervanger van ruwvoer. Hooi, voordroog of gras blijft een belangrijk onderdeel van het rantsoen. Het knabbelen op ruwvoer zorgt voor kauwactiviteit en helpt verveling tegen te gaan, zowel in de stal als in de paddock, wei of trailer. Daarom adviseren we altijd om voldoende echt ruwvoer beschikbaar te houden.

Praktische oplossing

Met Masters Ruwvoer Support kun je je voorraad ruwvoer langer laten meegaan en tegelijkertijd voldoende vezels, energie en eiwitten blijven voeren. Zo bieden we een praktische oplossing wanneer goed ruwvoer tijdelijk minder goed beschikbaar is.

Hanneke Berkhout
nutritionist
h.berkhout@argroep.nl

Bouw in het najaar aan een weerbare bodem

Na de oogst bevindt de bodem zich in een kritieke transitiefase. Door nu in te grijpen op het gebied van vochtregulatie, bodemleven en plaagbeheersing, leg je de basis voor een vitale teelt.

Aandacht voor de bodem wordt steeds belangrijker, zeker nu het klimaat verandert. We krijgen vaker te maken met drogere zomers, nattere winters en kortere of uitblijvende vorstperiodes. In het najaar ingezaaide gewassen kunnen hierdoor kwetsbaarder worden, omdat schadelijke organismen in de winter minder worden geremd. Ook zien we ziekten en plagen die enkele decennia geleden in ons land nauwelijks voorkwamen.

Aandacht voor bodemleven

Een belangrijke basis is een goed functionerend bodemleven. Op veel gronden is dat nog niet optimaal, terwijl juist daar veel te winnen valt. Nu wordt er vaak gestuurd op bemesten met stikstof en fosfaat. We moeten eigenlijk een categorie hoger gaan denken: voeden, enten en in stand houden van een goede bodembiologie. Een goed functionerend bodemleven maakt de bodem weerbaarder tegen natte en droge perioden en helpt de ontwikkeling van bodemziekten en -plagen te beperken. Ook zorgt het ervoor dat nutriënten beter worden benut. Het vroege najaar is een goed moment om samen met je adviseur te kijken welke maatregelen nodig en mogelijk zijn.

Strategie voor een bodem in balans

Om het bodemleven te verbeteren zijn de structuur en porositeit van de bodem van groot belang. Daarbij speelt de verhouding tussen calcium (Ca) en magnesium (Mg) aan het klei-humuscomplex (CEC) een belangrijke rol. Calcium zorgt voor lucht en poriën en bevordert de waterafvoer. Magnesium zorgt voor binding, maar een overmaat kan leiden tot een dichte en zuurstofarme bodem. Zeker in een nat najaar is het belangrijk om hier goed op te sturen. Zo verklein je de kans op verslemping en zuurstoftekort, die het bodemleven kunnen remmen. Let hierbij ook op de pH van de bodem (5,5 is ideaal).

Tekorten in bodem

Door de mestwetgeving wordt tegenwoordig minder mest per hectare uitgereden. Tegelijkertijd zijn de gehaltes aan nutriënten en sporenelementen in mest gedaald. Daardoor komen tijdens de teelt vaker tekorten aan het licht. Die hebben niet alleen gevolgen voor het gewas, maar ook voor het bodemleven. Zonder voldoende sporenelementen kan het bodemleven niet optimaal functioneren. Deze elementen zijn nodig voor de aanmaak van enzymen en groeihormonen die belangrijke bodemprocessen ondersteunen. Het is daarom belangrijk om tekorten niet alleen aan het voerhek te corrigeren. Elementen die tijdens de teelt organisch zijn opgenomen, kunnen door het vee beter worden benut.

Inzet groenbemesters

Groenbemesters spelen een belangrijke rol in een gezonde bodem. Ze leggen mineralen tijdelijk vast en leveren organische stof. Maar een groenbemester kan alleen optimaal functioneren als ook het bodemleven goed werkt. Het is daarom belangrijk om niet alleen naar de groenbemester zelf te kijken, maar ook naar het stimuleren en voeden van het bodemleven. Zo kan organische stof worden omgezet in onder andere humus- en fulvozuren, die bijdragen aan een goede wortelontwikkeling van het hoofdgewas. Een goed ontwikkeld wortelstelsel vormt immers de basis voor een gezonde en productieve teelt.

Door in het najaar gericht te werken aan bodemstructuur, bodemleven en mineralen, leg je de basis voor een weerbare bodem. Daar profiteert het gewas in het volgende teeltseizoen van, juist wanneer de omstandigheden nat, droog of op een andere manier uitdagend zijn.

Richard van Cleef
voorlichter buitenteelten, akkerbouw en ruwvoerteelt
06-22407776
r.vancleef@argroep.nl

CAF start pilot: meer halen uit data op het fruitbedrijf

In de fruitteelt nemen de uitdagingen toe: kosten stijgen, weersomstandigheden worden extremer en de druk om efficiënt om te gaan met water, meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen groeit. Data kan hierbij helpen om de juiste keuzes te maken. Als CAF starten we daarom dit najaar met een pilot waarin we samen met een aantal telers onderzoeken welke nieuwe inzichten we uit bestaande bedrijfsdata kunnen halen.

Er wordt steeds meer informatie vastgelegd waardoor we over enorm veel data beschikken. Denk aan sorteerrapporten, inslagkeuringen, kwaliteitsmetingen en Fysium-monsters vanuit het eindproduct. Deze resultaten zijn vaak terug te leiden naar teelthandelingen, bemesting of gewasbescherming. Verder worden wettelijke maar ook bovenwettelijke gegevens vanuit de teelt steeds uitgebreider geregistreerd. Voorbeelden zijn bemestingsplannen, bodem- en bladanalyses en adviezen over organische mest. Daarnaast worden gegevens over fertigatie, watergift en vangsten in feromoonvallen geregistreerd. Die informatie wordt steeds vaker aangevuld met gegevens uit vochtsensoren en weerstations. Ook binnen de gewasbescherming groeit de hoeveelheid beschikbare data, bijvoorbeeld door plaatsspecifiek spuiten, het gebruik van groene middelen en registratie in certificeringsmodules. Tot slot worden gegevens vastgelegd om te voldoen aan wettelijke en bovenwettelijke residu-eisen.

Meerwaarde halen uit data

Binnen CAF zien we kansen om deze data beter met elkaar te verbinden. Onder andere met behulp van AI zijn patronen en verbanden zichtbaar te maken die niet direct uit de afzonderlijke gegevens naar voren komen. Om hier concreet invulling aan te geven is CAF voorzitter van de werkgroep 'Data en AI' binnen CropSolutions. Hier worden kennis en ervaringen uit verschillende sectoren gedeeld. We werken bijvoorbeeld projectmatig samen met Agromanager aan de ontwikkeling van een adviesmodule waarbij waarnemingen uit het veld

realtime kunnen worden ingevoerd. Door deze informatie te verbinden met bedrijfsdata, de collectieve gegevens uit fruitregistratiewijzer.nl en de kennis uit onze nieuwsbrieven, willen we onze advisering verder versterken.

Samenwerken binnen AR

Bij het beter benutten van alle beschikbare data krijgt CAF ondersteuning vanuit AR Holding, waar een specifieke functie is ingericht rondom databronnen, de onderlinge verbinding en de bruikbaarheid in de praktijk. Fruitteelt en pluimveehouderij lopen hierin voorop. In figuur 1 is een overzicht te zien van de beschikbare databronnen en mogelijke voordelen. Momenteel verkennen we een aantal mogelijk, waardevolle verbindingen tussen deze databronnen.

Naar de praktijk

Om de opgedane kennis naar de praktijk te brengen starten we dit najaar met een pilot waarin we samen met een groepje telers onderzoeken welke inzichten deze data kunnen opleveren. Door opbrengst- en kwaliteitsresultaten te herleiden naar bijvoorbeeld teelthandelingen of bodemomstandigheden hopen we patronen te vinden die kunnen bijdragen aan betere teeltbeslissingen. We verwachten niet dat data alle antwoorden geven, maar we zijn ervan overtuigd dat er nog veel te leren valt uit de gegevens die vandaag al beschikbaar zijn.

Meedoen aan de pilot?

We zijn op zoek naar telers die willen deelnemen aan deze pilot. Heb je zelf een vraagstuk waarbij data mogelijk nieuwe inzichten kan bieden? Dan horen we dat graag. Samen kunnen we ontdekken welke inzichten in bestaande bedrijfsgegevens verborgen liggen en hoe die kunnen bijdragen aan een toekomstbestendige fruitteelt. Neem voor meer informatie contact op met Deborah van Putten of Aryan van Toorn.

Deborah van Putten
agrarisch data-analist
06-23732392
d.vanputten@argroep.nl

Aryan van Toorn
manager CAF
06-54254673
avtoorn@caf.nl

Figuur 1: Beschikbare databronnen en de te behalen voordelen.

Bekalken en bemesten voor een sterke boomgaard

Met bekalking en bemesting sturen we op de pH, de beschikbaarheid van nutriënten en de vruchtbaarheid van de bodem. Door bewust te kiezen voor kalk, gips of organische meststoffen zorgen we ervoor dat voedingsstoffen zo goed mogelijk beschikbaar komen voor de boom.

Voordat we bepalen welke bemesting nodig is, brengen we in beeld wat de bodem en het gewas nodig hebben. Op basis van een grondmonster kan CAF met behulp van NutriëntPro de nutriëntenbalans en beschikbaarheid in de bodem beoordelen. Daarbij kijken we onder meer naar de verhouding tussen calcium, magnesium en kalium aan het CEC (klei-humuscomplex) en naar de werkelijke beschikbaarheid in het bodemvocht.

Calciumgift nodig?

Voor calcium is het begin van de winter een geschikt moment voor een eventuele bemesting. Calcium spoelt moeizaam in en heeft tijd nodig om in de bodem beschikbaar te komen. Een hoog calciumgehalte in de bodem betekent echter niet automatisch dat er voldoende calcium beschikbaar is voor de boom. Zeker op zwaardere kleigronden kan veel calcium aan het CEC gebonden zijn. Ook het gehalte koolzure kalk speelt een rol. Dit is de reactieve kalk in de bodem die beschikbaar kan komen voor de boom. Naarmate de grond ouder wordt, zien we het gehalte koolzure kalk teruglopen. Hierbij blijft het steeds oudere en minder reactieve kalk over, waardoor de beschikbaarheid op oudere kleigronden lager is dan op relatief jonge zeekleigronden. Verzuring, bijvoorbeeld door verzurende organische meststoffen of aangezuurde fertigatie, kan de afbraak van koolzure kalk stimuleren. Ook de pH en het fosfaatgehalte beïnvloeden de beschikbaarheid van calcium. Boven een pH van 7,4 bindt steeds meer calcium aan carbonaat en is er minder beschikbaar voor de boom. Bij hoge fosfaatgehalten kunnen bovendien onoplosbare calcium-fosforverbindingen ontstaan.

Kalk of gips

Welke calciummeststof we kiezen, hangt vooral af van de pH. Voor een optimale beschikbaarheid van nutriënten streven we naar een pH tussen 5,5 en 6,5. Bij een pH onder de 6 kiezen we doorgaans voor kalk, bijvoorbeeld Dologran of Calcifert Lime. Hiermee voegen we calcium toe en verhogen we tegelijkertijd de pH. Bij een pH van ongeveer 6,5 tot 7 kan een lage dosering Calcifert Lime of jonge zeewierkalk worden gebruikt. Zeewierkalk lost relatief snel op, ook bij een wat hogere pH, en heeft slechts kort invloed op de pH. Bij een hogere pH kiezen we eerder voor gips. Gips bevat sulfaat in plaats van carbonaat en verhoogt de pH niet. Op gronden met een lagere pH heeft gips weinig toegevoegde waarde, omdat het daar onvoldoende oplost.

Organische meststoffen

Ook organische en dierlijke meststoffen leveren calcium en andere nutriënten. Daarnaast dragen ze bij aan de organische stof-voorziening, bodemstructuur, het vochtvasthoudend vermogen en het bodemleven. Kijk bij de keuze daarom niet alleen naar calcium, maar ook naar stikstof, fosfaat, kali, magnesium en organische stof.

- **Rundveemest**

Vaste rundveemest levert relatief veel organische stof en daarnaast calcium. Op lichtere gronden draagt deze mest bij aan de vocht- en nutriëntenbuffering. Op zwaardere kleigronden zit die meerwaarde vooral in het verbeteren van de bodemstructuur en bewortelbaarheid.

- **Kippenmestkorrels**

Kippenmestkorrels leveren stikstof, fosfaat, kali en organische stof. De samenstelling en beschikbaarheid verschillen per product. Vooral bij stikstof is de timing belangrijk: een deel komt geleidelijk vrij onder invloed van temperatuur, vocht en bodemleven. Op zwak groeiende percelen kan extra stikstof gewenst zijn om de vegetatieve groei te stimuleren. Een te hoge gift kan juist ten koste gaan van de balans tussen groei, productie en vruchtkwaliteit.

- **Compost**

Groencompost en gecertificeerde GFT-compost leveren relatief weinig direct beschikbare stikstof, maar wel stabiele organische stof en calcium. Bij beperkte fosfaatruimte kan compost interessant zijn, omdat de verhouding tussen organische stof en nutriënten gunstiger kan zijn dan bij dierlijke mest. Kijk hierbij altijd naar de analyse van de betreffende partij.

- **Champost**

Champost bevat organische stof en relatief veel calcium, maar ook fosfaat en kali. Houd er rekening mee dat champost daarnaast een aanzienlijke neutraliserende waarde heeft. Eén ton champost staat bijna gelijk aan 100 kilo kalk. Een gift van 20 ton per hectare betekent daarmee indirect ongeveer 2 ton kalk. Op percelen met een hoge pH zijn we daarom terughoudend met champost. Zeker bij peren kan een verdere verhoging van de pH het risico op ijzer- en mangaangebrek vergroten. In dat geval kan natuur- of keurcompost met een lagere neutraliserende waarde beter passen.

Jeroen Grauss
teamleider fruitteelt
06-54235293
j.grauss@argroep.nl

Gijsbert Hakkert
specialist plantversterking en bodemweerbaarheid
06-55144460
ghakkert@caf.nl

Houd rekening met de gebruiksruimte

Bij dierlijke mest bepalen niet alleen de gewasbehoefte en bodemtoestand hoeveel mest kan worden toegediend. Ook de wettelijke gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat zijn bepalend. Vanaf 2026 geldt voor landbouwgrond een maximale aanvoer van 170 kg stikstof uit dierlijke mest per hectare. Daarnaast gelden de stikstofgebruiksnorm voor het gewas en de fosfaatgebruiksruimte van het perceel. Voor fruitteeltbedrijven blijkt de fosfaatnorm vaak de beperkende factor te zijn. Hierdoor is het niet altijd mogelijk om voldoende organische mest aan te voeren om de gewenste hoeveelheid organische stof of calcium toe te dienen. Voer daarom vooraf een perceelsgerichte berekening uit.

Advies op maat

De keuze tussen kalk, gips, compost of dierlijke mest is afhankelijk van de pH, calciumbezetting, magnesiumstatus, organische-stofvoorziening en de beschikbare stikstof- en fosfaatruimte op het bedrijf. Met een recent bodemmonster en een NutriëntPro-Advies kunnen wij deze factoren integraal beoordelen en een bemestingsstrategie opstellen die aansluit bij zowel de behoefte van het gewas als de geldende regelgeving.

Kuilfolies van topkwaliteit

Je kunt bij ons terecht voor een compleet pakket aan kuilfolies en toebehoren om het ruwvoer optimaal te bewaren. In het assortiment van AR vind je drie verschillende merken kuilfolie van de RKW Group, namelijk: Texaleen Alpha Plus, Kapileen en Hermetix.

Hieronder lees je wat de voordelen zijn van de verschillende folies.

Texaleen: superieur met een hoge zuurstofdichtheid

Texaleen is een zwarte landbouwfolie van superieure kwaliteit. Het is een zeer betrouwbare landbouwfolie met een goede scheurweerstand, een hoge treksterkte en goede uv-bestendigheid. Verder heeft Texaleen een hoge zuurstofdichtheid voor een optimale bewaring van het ruwvoer.

Breedtematen: 8, 9, 10, 11, 12, 14, 16 en 18 meter.
Lengtematen: standaard 50 meter, in voorkoop ook andere lengtes mogelijk. Ook zijn er jumbo-rollen beschikbaar.

Kapileen: degelijk en betrouwbaar

Kapileen 0,15 is een zwarte landbouwfolie van uitstekende kwaliteit. Deze traditionele landbouwfolie bestaat uit drie lagen en heeft zich al vele jaren bewezen als een betrouwbare landbouwfolie. Deze folie biedt een uitstekende treksterkte, scheurweerstand en uv-bestendigheid. Voor zware omstandigheden is er ook een 0,20-versie beschikbaar. Kapileen wordt geleverd op een kunststof koker en rolt makkelijk en soepel af.

Breedtematen: 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14 en 16 meter.
Lengtematen: standaard 50 meter. In de voorkoop zijn er ook jumbo-rollen beschikbaar.

Hermetix: licht en soepel

Hermetix is een wit/groene kuilfolie van hoge kwaliteit. Hermetix wordt gemaakt van hoogwaardige grondstoffen die zorgen voor een soepele, lichte kuilfolie met uitstekende technische eigenschappen. Hermetix is dunner dan de gangbare folies waardoor deze soepel blijft en lichter is in gebruik. Hermetix heeft een zeer hoge zuurstofdichtheid. Door de zwarte tussenlaag is Hermetix uv-bestendig. Hermetix wordt geleverd op een kunststof koker.

Breedtematen: 8, 9, 10, 11, 12, 14, 16, 18 en 20 meter.
Lengtematen: standaard 50 meter. Ook leverbaar in jumbo-rollen van 300 meter.

Wandfolie en onderfolie

RKW-wandfolie hebben we op voorraad in de maten 2, 3, 4 en 6 meter breed. Onderfolie ligt op voorraad in de maten: 8, 10, 12, 14, 16, 18 en 20 meter. Wandfolie en onderfolie zitten standaard op rollen van 50 meter.

Kuilkleden

Om de kuil te beschermen heeft AR kuilkleden van Nicosil in het assortiment. Voor een maximale uv-bestendigheid zijn deze kleden zwart van kleur. Met een dichtheid van 200 gram/m^2 beschermen ze de kuil optimaal tegen beschadigingen. We hebben de volgende maten in ons assortiment: 8x10, 8x15, 9x10, 10x12, 10x15, 12x15 en 15x18 meter.

Voorkoopactie folie

We hebben weer een mooie voorkoopactie voor onze folies. De actie geldt voor kuilfolie, onderfolie, landbouwfolie, wandfolie, zandslurven en kuilbeschermkleden.

Scan de QR-code voor meer informatie over de actie.

Terugblik akkerbouwdemo

Op 16 juni vond de akkerbouwdemodag plaats bij familie Den Boesterd in Neerijnen. Tijdens deze demodag konden de bezoekers onder andere een kijkje nemen op het perceel van de graanrassenproef van AR Plant. Op 14 juli zijn de granen van dit proefveld geoogst.

De verschillen tussen de rassen waren goed zichtbaar op het proefveld. Hoewel de opbrengsten per ras varieerden, liet het proefveld met een gemiddelde opbrengst van 9,5 ton per hectare een mooi resultaat zien. Het gemiddelde vochtpercentage was 13,5% en het gemiddelde hectolitergewicht van alle rassen bedroeg 75,7. In de tabel zijn de relatieve resultaten te zien. De rassen uit ons voorkeurspakket zijn dikgedrukt.

Rassen seizoen 2027

Voor het graanseizoen van 2027 is een nieuw rassenpakket samengesteld met de toprassen van dit moment. Het pakket is samengesteld op basis van de resultaten van ons demoveld, de rassenlijst en de ervaringen van telers. In ons pakket zijn dit jaar de rassen WPB Lamant, Extase, LG Tomjol, Keitum, Patrick, SU Shamal en WPB Calgary opgenomen. Voor de biologische teelt is het ras Extase beschikbaar. Voor gerst hebben we ook dit jaar de LG Zorica beschikbaar om uit te zaaien.

Ras	Opbrengst (ton/ha)	Hectolitergewicht	Verhoudingsgetal opbrengst
SU Shamal	10,486	76,48	117,5
Patrick	10,325	76,69	115,7
WPB Lamant	10,001	74,58	112,0
SU Horizon	9,938	76,27	111,3
LG Kermit	9,738	70,97	109,1
RGT Majesko	9,699	76,91	108,7
Allsome	9,536	77,97	106,8
Chevignon	9,512	77,54	106,6
Keitum	9,363	73,73	104,9
Marlin	9,314	74,36	104,3
Kingkong	9,281	74,58	104,0
Olaf	9,277	76,91	103,9
Cubitus	9,226	77,97	103,4
LG Tomjol	9,203	74,58	103,1
Extase	8,927	76,91	100,0
WPB Calagry	8,838	74,58	99,0
KWS Erruptium	8,626	75,85	96,6

Uitgelicht: WPB Lamant en Patrick

In het afgelopen seizoen hebben telers voor het eerst ervaring opgedaan met het ras WPB Lamant. Dit sterke ras, met lang maar stevig stro en een hoge opbrengst heeft afgelopen seizoen goede resultaten laten zien. Daarnaast staat sinds afgelopen jaar het nieuwe ras WPB Patrick op de rassenlijst. Het ras past uitstekend bij de Nederlandse kleigronden. Het is een ras met een zeer hoge korrel- en stro-opbrengst, ook in jaren met een hogere ziektedruk. Het ras is eveneens wat langer, maar zeer stevig. Naast de vertrouwde rassen biedt AR Plant met deze twee nieuwe rassen nieuwe genetica aan voor telers met de blik op de toekomst!

Edwin den Boesterd
productmanager ruwvoerteelt
06-13288584
e.denboesterd@argroep.nl

Van bron tot drinknippel: samenwerken aan goed water

Goed water is op een agrarisch bedrijf onmisbaar. Denk aan drinkwater, beregening en het goed functioneren van verschillende installaties. Van den Akker Aqua Service helpt agrarische ondernemers met alles rondom water. Voor waterzuivering werkt het bedrijf al jarenlang samen met AR Plant.

Van den Akker Aqua Service bestaat inmiddels 24 jaar en de agrarische sector is al vanaf het begin een belangrijk werkgebied. Dit jaar werd het bedrijf overgenomen door Harm van Nuland en Henry Geerts, zij werkten al langere tijd bij Van den Akker Aqua Service en kregen de kans om het over te nemen. “We doen eigenlijk alles met water wat een loodgieter niet doet”, vertelt Harm. Denk aan pompen, pvc-leidingen, sproeiers, beregening, hogedrukreiniging, verneveling, koeling en drinkwatersystemen. “Op een agrarisch bedrijf kunnen we het hele traject verzorgen: van de bron of watermeter tot aan de drinknippel.”

V.l.n.r.: Harm van Nuland en Henry Geerts.

Steeds vaker eigen watervoorziening

De vraag naar eigen watervoorzieningen is in de loop der jaren veranderd. Waar agrarische bedrijven vroeger veel leidingwater gebruikten, hebben grotere bedrijven steeds vaker een eigen bron. De kosten van leidingwater en de beschikbare waterdruk spelen hierbij een rol. Bronwater is echter niet automatisch geschikt om direct te gebruiken. De samenstelling kan sterk verschillen en bijvoorbeeld ijzer, mangaan of kalk bevatten. Vooral voor het drinkwater van dieren is de waterkwaliteit belangrijk. Maar ook voor de beregening van gewassen heb je water van goede kwaliteit nodig. Daarnaast helpt goed behandeld water, bijvoorbeeld door een waterzuiveringsinstallatie, om vervuiling en verstoppingen in leidingen en installaties te beperken. Van den Akker bekijkt welke vorm van waterbehandeling nodig is. Als er nog geen bron aanwezig is, werkt het bedrijf samen met een bronnenboorder. Zo kan het volledige watersysteem worden ingericht.

Beschikbaarheid onthardingszout

Je kunt bij AR terecht voor onthardingszout (artikelcode 03663K25). Onthardingszout is beschikbaar in zakken van 25 kg. Er gaan 49 zakken op één pallet (1.225 kg). De chemicaliën waarnaar verwezen wordt is Zoutzuur 30% 23 kg (artikelcode 87088). Bestellen kan eenvoudig via het klantportaal MijnAR.nl of telefonisch via 0487-571342.

Weinig omkijken naar de installatie

Een waterzuiveringsinstallatie vraagt relatief weinig aandacht van de ondernemer. “In de praktijk hoeft de klant alleen het zout bij te vullen”, vertelt Henry. Gemiddeld is dat eens per week of eens per twee weken. Het onthardingszout is nodig om de waterzuiveringsinstallatie goed te laten werken. Het water stroomt langs kunstharskorrels, waarbij ionenwisseling plaatsvindt. Om deze harskorrels weer op te laden, wordt er een zoutoplossing overheen gespoeld. Het resterende zoute water wordt vervolgens via het riool afgevoerd en komt dus niet in het watercircuit terecht. Het zout onthardt het water niet rechtstreeks, maar is

nodig om de installatie goed te laten functioneren. Daarbij is de kwaliteit van het zout belangrijk.

Onthardingszout van AR

Van den Akker Aqua Service gebruikt onthardingszouttabletten van AR Plant. “Zout is niet zomaar zout”, legt Henry uit. “Bij minder zuiver zout kunnen stoffen achterblijven die niet oplossen. Dat geeft meer vervuiling en kan uiteindelijk zorgen voor extra onderhoud of storingen aan installaties. Het zout van AR is heel zuiver en vrijwel volledig oplosbaar.”
Van den Akker Aqua Service en AR Plant werken inmiddels bijna vijftien jaar samen. Jaarlijks wordt via Van den Akker ongeveer 300 ton onthardingszout van AR geleverd. Daarnaast levert AR verschillende chemicaliën die bij waterzuivering worden gebruikt.

Volle pallet

Veel klanten bestellen een volle pallet met 49 zakken onthardingszout. Deze wordt geleverd op een wegwerppallet. Bestellingen gaan rechtstreeks vanuit AR naar de klant en worden doorgaans binnen drie tot vijf werkdagen geleverd. Juist die snelle levering wordt volgens Harm gewaardeerd. “De lijnen met AR zijn kort en ze hebben vaak aan een half woord genoeg.”

Terugblik maisdemo’s 2026

De maisdemo’s van 2026 zitten er weer op. Hoewel de bijeenkomsten vooraf vroeg gepland leken, bleek de timing uiteindelijk perfect. De maisoogst kwam ook dit jaar vroeg op gang en dat zagen we terug op de demovelden.

We kijken terug op vijf geslaagde demodagen, waarin de verschillende actualiteiten binnen de maisteelt uitgebreid aan bod kwamen. Zo namen we deelnemers mee in de ritnaaldenproblematiek en de maatregelen die mogelijk zijn nu steeds meer gewasbeschermingsmiddelen wegvallen. Ook de rol van grondbewerking en biostimulanten kwam hierbij aan bod.

Ervaringen uitwisselen

Daarnaast bespraken we wat je kunt doen met mais van percelen met én zonder kolf, verdroogde percelen en percelen met een hoge aantasting van builenbrand. Deze uiteenlopende situaties roepen in de praktijk veel vragen op. Tijdens de demo’s was dan ook volop ruimte om ervaringen te delen, vragen te stellen en samen de verschillende mogelijkheden te bespreken.

Grote verschillen

Net als tussen maispercelen onderling waren ook op de demovelden duidelijke verschillen zichtbaar. Sommige velden hadden veel last gehad van droogte of slagwind, terwijl andere percelen er nog fris bijstonden. Al met al kijken we terug op vijf leerzame demo’s waarin veel kennis en praktijkervaring is gedeeld.

Najaarsbijeenkomsten

Met de akkerbouwdemo, grasdemo’s en maisdemo’s achter de rug staat er voor 2026 nog één demo op het programma: de voederbietendemo op 14 oktober bij Loonbedrijf De Lange in Leusden. Daarnaast organiseren we dit najaar nog twee licentiebijeenkomsten voor een punt op het onderdeel Veiligheid & Techniek. Deze vinden plaats op 12 en 19 november.
Meer informatie over deze bijeenkomsten volgt binnenkort op onze website.

Samen koers houden in een veranderend stikstofbeleid

Nederland moet van het stikstofslot af. Over de manier waarop dat moet gebeuren, lopen de meningen flink uiteen. De politieke discussie is dan ook nog volop gaande waarbij veel maatregelen nog niet definitief zijn. Eén ding staat wel vast: wij staan naast je en denken met je mee.

De aanhoudende onzekerheid en het geschonden vertrouwen maken de discussie over de stikstofaanpak extra complex. Ook het voldoen aan de optelsom van regels lijkt voor veel bedrijven onhaalbaar te zijn. Voor veel agrarische ondernemers is het moeilijk te rechtvaardigen dat zulke ingrijpende maatregelen worden gevraagd, terwijl er nog veel onzekerheden zijn en niet vaststaat dat de vergunningverlening daarmee daadwerkelijk weer op gang komt.

Om welke maatregelen gaat het?

Volgens de stikstofbrief van 26 juni moeten veehouders de uitstoot van stikstof terugdringen. Hiervoor is een breed pakket van maatregelen voorgesteld. Een van die maatregelen is het aanwijzen van bufferzones rondom natuur van 500 of 1.000 meter, waarbij bedrijven in deze gebieden extra stikstof moeten reduceren. Vergelijkbare beperkingen zijn ook gepland voor beekdalen en grondwaterbeschermingsgebieden met KRW-doelen (Kaderrichtlijn Water). Een andere maatregel in het pakket is dat melkveehouders maximaal 2,6 grootvee-eenheden per hectare mogen houden. De voorgestelde maatregelen omvatten echter meer dan alleen de stikstofaanpak. Zo komt in de brief een integrale aanpak aan de orde waarbij ook regels voor gewasbescherming en dierwaardige veehouderij worden genoemd. Daarnaast wordt gekeken naar de afroming van productierechten. Met name de afroming bij overdracht van varkensrechten lijkt daarbij al vast te staan. Mogelijk komen er ook productierechten voor geiten en kalveren.

Met 42 tot 46% reductie niet automatisch van stikstofslot

Het is echter nog maar de vraag of alle maatregelen tezamen voldoende zijn om Nederland van het juridische stikstofslot te halen. Al jaren haalt het Nederlandse en provinciale

natuurbeleid het niet bij de rechter. Vergunningverlening gaat moeizaam en komt in de meeste situaties niet van de grond. Er dreigt zelfs intrekking van geldende vergunningen en handhaving in situaties waarvoor in het verleden geen vergunning nodig was, maar nu wel. Denk aan interimmers (periode tot 2009), meldingen voor stikstofsalderingsbanken (periode 2012-2013), PAS-melders (2015-2019) en bedrijven die met intern salderen geen vergunning nodig hadden volgens uitspraken van de Raad van State (2020-2024). Veel boeren hebben belangrijke bedrijfskeuzes gemaakt volgens de toen geldende overheidsregels, maar die lijken nu niets waard te zijn. Dat heeft het vertrouwen enorm geschaad.

Druk op verdienmodel

Om de voorgestelde maatregelen uit te voeren heeft de overheid 20 miljard euro beschikbaar. Maar wat gaat dit betekenen voor de sector en de individuele boer? Duidelijk is dat de druk op bedrijven zal toenemen en kosten zullen stijgen. Hier zullen extra opbrengsten tegenover moeten staan. Het kabinet focust op nieuwe verdienmodellen en noemt agrarisch natuurbeheer en de productie van groen gas als kansrijke aanvullingen op het inkomen. Ook komt er mogelijk budget voor innovaties of omschakeling naar bijvoorbeeld biologisch.

Emissiereductie: via techniek of krimp?

Agrarische ondernemers hebben de afgelopen jaren al veel gereduceerd, zowel met technische voorzieningen als door een betere stikstofefficiëntie. Die ontwikkeling gaat nog steeds door, al wordt deze geremd door juridische beperkingen bij vergunningverlening. Volgens de plannen zal de intensieve veehouderij vooral via techniek moeten reduceren, bijvoorbeeld met luchtwassers. Daarvoor moeten de emissienormen nog worden vastgesteld. Voor de melkveehouderij is de reductieopgave al concreter benoemd. Deze is echter zo groot dat zij alleen kan worden gehaald met een combinatie van managementmaatregelen en kostbare technieken. Het alternatief is krimp van de veestapel. Dat wil niet zeggen dat er niets mogelijk is. Hoogproductieve melkveebedrijven zullen veelal beter scoren op broeikasgasemissie en tegelijk kunnen zij efficiënter omgaan met stikstof. Vooral bij de rantsoensamenstelling groeit daarom de behoefte aan kennis en bedrijfsinzicht. Rantsoenoptimalisatie, melkureum en managementsturing via kengetallen in de KringloopWijzer worden daarbij steeds belangrijker.

Keuzes maken

Stikstof is juridisch gezien enorm complex geworden. De huidige stikstofimpasse is niet houdbaar en oplossingen zijn nodig om de vergunningverlening weer op gang te krijgen. De discussie gaat daardoor steeds minder over de vraag of er maatregelen komen, maar steeds meer over de vraag hoe de lasten worden verdeeld en welk toekomstmodel voor de Nederlandse landbouw haalbaar én betaalbaar is.

Samen vooruit in een veranderend speelveld

Bij alle veranderingen hoef je er als ondernemer niet alleen voor te staan. Wij helpen je om ontwikkelingen te vertalen naar wat ze betekenen voor jouw bedrijf. Vanuit AR Bedrijfsontwikkeling denken we mee over strategie, vergunningen, investeringen en verschillende toekomstscenario's. Tegelijkertijd kijken onze specialisten naar de mogelijkheden binnen de dagelijkse bedrijfsvoering. Vanuit Zuiver Voer Plus zetten we onze praktische kennis in om goed voer te combineren met een efficiënte en toekomstgerichte bedrijfsvoering. Zo zoeken we samen naar oplossingen die passen bij jouw bedrijf, jouw doelen en de ruimte die er binnen wet- en regelgeving is.

Harold Vogels
manager Bedrijfsontwikkeling
06-55331109
h.vogels@ar-bedrijfsontwikkeling.nl

Natuurdoel of stikstofdoel?

Naast de kabinetsplannen hebben we ook met Europese regels te maken. Hierin wordt Nederland verplicht om de natuur in stand te houden en verslechtering te voorkomen. Dat gaat dus in beginsel niet over stikstof, maar over natuurbeheer, herstelmaatregelen en waterbeheer. Tegelijkertijd is er veel onzekerheid over de status van Natura 2000-gebieden. Dit schuurt met de vergunningverlening waar gevraagd wordt om met het depositiemodel AERIUS berekeningen te maken met drie cijfers achter de komma, wat leidt tot een hoge mate van rekenkundige precisie, terwijl de uitkomsten onzekerheidsmarges kennen. Voor het verkrijgen en behouden van goede natuur moet niet alleen naar stikstof worden gekeken, maar naar alle factoren die van invloed zijn. Volgens deskundigen gaat het verlagen van stikstofemissie op basis van de huidige plannen, de komende jaren niet direct leiden tot een andere natuurkwaliteit. Dat komt onder andere door verzuring uit het verleden, problemen met de waterhuishouding en onvoldoende natuurbeheer. Daarom stellen deskundigen voor om natuurdoelen en emissiedoelen los te koppelen.

Een dag uit het leven van...

Noud Verstraten

specialist pluimvee

Het liefst staat Noud tussen de kippen in de stal. “Cijfers zijn belangrijk, maar je moet ook kijken, ruiken en ervaren wat er gebeurt.”

Vanuit Middelaar rijdt Noud door Zuid-Nederland en België om legpluimveehouders te begeleiden. Als specialist pluimvee is hij vier dagen per week op pad. Zijn werkgebied is groot. Dat betekent veel kilometers, maar vooral veel verschillende bedrijven, ondernemers en koppels.

05.45 uur | Vroeg op pad
Als Noud richting West-België gaat, stapt hij rond kwart voor zes in de auto. “Ik wil rond acht uur Antwerpen voorbij zijn.” De koffie gaat mee in een thermoskan. “België heeft niet echt een koffiecultuur, dus daar houd ik inmiddels rekening mee.”

08.30 uur | De stal in
Bij de eerste klant begint Noud het liefst tussen de kippen. Naast de technische cijfers kijkt hij vooral naar de dieren en luistert hij naar de ondernemer. “Ik sta weleens in een stal en merk aan de kippen dat er iets gaat gebeuren. Dan vraag ik of de voerlijn zo gaat lopen. Als dat dan zo blijkt te zijn dan vind ik dat mooi.” Ook afwijkingen, zoals een storing aan de voerlijn, vallen hem snel op.

10.30 uur | Naar de volgende klant
Na het eerste bezoek gaat de reis verder naar een klant in West-Vlaanderen. Nouds planning kan gedurende de dag veranderen. “Als een klant me nodig heeft, moet daar ruimte voor zijn.” De ene pluimveehouder belt sneller als er iets speelt dan de ander. Daarom is het belangrijk om frequent klanten te bezoeken.”

11.30 uur | Meten én kijken
Bij het volgende bedrijf worden de resultaten doorgenomen. Als klanten hun gegevens bijhouden in PoultryPlan kan Noud de ontwikkelingen goed volgen en tijdig bijsturen. “De cijfers zeggen iets over de prestaties, maar ze helpen ook om de dieren goed te volgen. De kippen zitten tegenwoordig lang op het bedrijf. Dan moet je continu monitoren of alles nog goed gaat.”

13.00 uur | Lunch onderweg
Een uitgebreide lunchpauze zit er meestal niet in. Noud eet onderweg in de auto. Als hij tijd heeft, zet hij de auto langs de kant en klapt hij zijn laptop open. Zo kan hij gelijk wat administratie wegwerken.

14.00 uur | Ruimte voor een nieuw adres
Noud richt zich ook op nieuwe adressen. Juist het binnenstappen bij een bedrijf dat AR nog niet goed kent, spreekt hem aan. “Ik vind het leuk omdat het onbekend terrein is. Kan ik daar iets betekenen? Als ik er geweest ben, ben ik in ieder geval in beeld.”

15.30 uur | Samenwerken waar nodig
Binnen het pluimveeteam heeft iedereen zijn eigen expertise, van nutritie tot mineralenboekhouding en saldoberekeningen. Onderweg wordt daarom regelmatig met een collega geschakeld. “Wat ik mooi vind aan AR is dat iedereen open en eerlijk is. Ik moet de eerste collega nog tegenkomen met wie ik niet zou kunnen samenwerken.”

17.00 uur | Terug naar huis
Meestal is Noud rond een uur of zes weer thuis. Tijd voor ontspanning: wandelen met partner en hond of trombone spelen doet hij dan graag.

Wist je dat...

Noud in de toekomst ook graag meer richting het Franstalige deel zou willen gaan? Daarom probeert hij met Duolingo zijn Frans wat bij te spijkeren.

Kan jij dit varkentje wassen?

Bij kleuren op nummer heeft elk cijfer zijn eigen kleur. Kleur het vakje in met de kleur die bij het cijfer hoort. In het rijtje onderaan zie je welke kleur je voor welk cijfer moet gebruiken. Als je alles hebt ingekleurd, ontstaat er een plaatje. Wil je kans maken op een leuke prijs? Stuur de kleurplaat dan op naar Redactie Uniek, Antwoordnummer 377, 6700 WB Wageningen (postzegel is niet nodig).

2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
2	2	5	5	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2
2	5	5	5	5	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	12	0	2	2	2
2	5	5	5	5	2	2	2	2	2	2	2	0	12	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
2	2	5	5	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	6	6	2	2	2	9	9	2	2	2	2	2
2	2	2	2	2	6	10	9	2	2	9	9	7	7	6	10	10	10	2	9	7	7	9	2	2	2	2
2	2	2	2	6	10	10	7	9	9	7	7	7	6	10	10	10	7	9	7	7	7	7	9	2	2	2
2	2	2	6	10	10	7	7	9	7	7	7	7	6	10	7	7	7	7	9	7	7	7	9	2	2	2
2	2	2	6	10	7	7	7	9	7	12	12	7	7	7	7	12	12	7	9	7	7	7	7	9	2	2
2	2	2	10	10	7	7	7	9	7	12	7	9	9	9	9	7	12	7	9	7	7	7	7	9	2	2
2	2	2	2	10	10	7	9	7	7	7	9	7	7	7	7	9	7	7	7	9	7	7	9	2	2	2
2	2	2	0	2	9	9	7	7	7	9	7	9	7	7	9	7	9	7	7	7	9	9	2	2	2	0
0	0	0	0	0	0	0	7	7	7	9	7	9	7	7	9	7	9	7	7	7	0	0	0	0	0	0
2	2	2	0	2	2	2	7	7	7	7	9	7	7	7	7	9	7	7	7	7	2	2	2	2	2	0
3	3	3	0	3	3	3	7	7	7	12	7	9	9	9	9	7	7	7	7	7	3	3	3	3	3	0
0	0	0	0	0	0	0	7	7	7	12	12	7	7	7	7	7	7	7	7	7	0	0	0	0	0	0
3	3	3	0	3	3	3	3	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	3	3	3	3	3	3	0
3	3	3	3	3	3	3	3	3	7	6	6	7	7	7	7	7	7	6	6	3	3	3	3	3	3	3
3	3	3	0	3	3	3	10	10	7	7	10	6	6	7	7	7	7	7	10	6	6	3	3	3	3	3
3	3	3	12	0	3	10	10	7	7	7	10	10	10	6	7	7	7	7	7	10	10	10	3	3	0	3
3	3	3	3	3	3	10	7	7	7	7	7	10	10	6	7	7	10	7	7	7	10	10	3	3	12	0
3	3	3	3	3	3	7	7	7	7	9	7	10	10	6	7	7	10	9	7	7	7	10	3	3	3	3
1	1	6	6	1	1	7	7	7	7	9	7	7	6	7	7	7	7	9	7	7	7	7	1	1	3	3
10	10	1	1	6	7	7	7	7	9	7	7	7	7	7	0	7	7	7	9	7	7	7	10	6	6	1
10	10	10	10	10	7	7	7	7	9	7	7	7	7	0	12	7	7	7	9	7	7	7	10	10	6	10
10	6	6	6	10	7	7	7	7	9	7	7	7	7	7	7	7	7	7	9	7	7	7	10	10	10	10
6	10	10	10	6	6	7	7	7	7	9	7	7	6	6	7	7	7	6	9	7	7	7	6	6	10	6
10	10	10	10	10	10	7	7	7	7	9	6	6	10	10	6	6	6	10	9	7	7	7	10	10	6	10
10	10	10	6	6	10	10	7	7	7	7	9	10	10	6	10	10	10	9	7	7	7	7	10	10	10	10
10	6	6	7	7	6	10	7	7	7	7	12	12	10	10	10	10	12	7	7	7	7	6	6	10	10	10
6	6	12	7	7	7	10	6	10	7	12	12	12	10	6	6	10	12	12	7	7	10	10	7	6	6	10
10	10	12	12	7	10	6	10	10	10	12	12	10	10	10	6	6	6	12	12	10	10	7	7	7	12	10
6	10	10	12	12	10	10	6	10	10	10	10	10	10	6	10	10	10	10	6	6	6	6	7	12	12	10
10	10	6	10	10	6	6	10	10	10	6	6	10	10	10	10	10	10	10	10	10	6	6	12	12	10	10
10	10	10	6	6	6	10	10	10	10	10	6	6	6	6	6	6	6	6	10	10	10	10	6	6	10	10
6	6	6	10	10	10	6	10	10	10	6	10	10	10	10	10	10	6	6	6	6	10	10	10	1	1	1

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Leeftijd: _____

Uitslag zomerpuzzel

Er is in de zomer weer druk gepuzzeld. De oplossing was: 'De vruchten plukken van je werk'. Uit alle inzendingen hebben we een winnaar getrokken. Dit is geworden:

Lotte Wopereis uit Winterswijk-Meddo

Van harte gefeliciteerd! De prijs komt snel naar je toe!

Kalveractie

AR heeft dit najaar een mooie kalveractie. Van 19 oktober t/m 31 december 2026 ontvang je

- 2 kalverdekjes bij bestelling van een volle pallet kalvermelk
- 1 kalverdekje bij bestelling van 500 kg kalvermelk
- 5% korting + AR-emmer bij bestelling van 1 box AR Kalver TMR (650 kg)

Scan de QR-code voor meer informatie over de actie en het kalvermelkassortiment of kijk op argroep.nl/kalveractie.

Hoofdkantoor	Rijnhaven 14, Wageningen, Postbus 610, 6700 AP Wageningen T 0317-499599 | info@argroep.nl
AR Voer	T 0317-499510 | voer@argroep.nl
AR Plant	Zandweistraat 20, Waardenburg Postbus 610, 6700 AP Wageningen T 0418-655944 | plant@argroep.nl
AR Biologisch	T 0317-499575 | biologisch@argroep.nl
AR Bedrijfsontwikkeling	T 0317-499500 info@ar-bedrijfsontwikkeling.nl
AR Coproducten	T 0316-293966 | 06-10546974 info@ar-coproducten.nl www.ar-coproducten.nl
AR Paard	T 0317-499595 | info@arpaard.nl www.arpaard.nl
CAF	T 0418-655927 | info@caf.nl | www.caf.nl
Rijnzate	T 0317- 499542 | info@rijnzate.nl www.rijnzate.nl
Welkoop-winkels AR	Barneveld | Didam | Elst | Geldermalsen Putten | Veenendaal | Wijk bij Duurstede Woudenberg | Wageningen | Zaltbommel

www.argroep.nl